

ΦΙΟΝΤΟΡ
ΝΤΟΣΤΟΓΙΕΦΣΚΙ

ΛΕΥΚΕΣ
ΝΥΧΤΕΣ

ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΑΤΑΛΕΙΦΟΣ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ
Άρης Αλεξάνδρου

ΔΙΑΣΚΕΥΗ
Από την ομάδα εργασίας
κατά τη διάρκεια των προβών

ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ
Δημήτρης Καταλειφός

ΣΚΗΝΙΚΑ - ΚΟΣΤΟΥΜΙΑ
Εύα Μανιδάκη

ΦΩΤΙΣΜΟΙ
Αλέκος Αναστασίου

ΜΟΥΣΙΚΗ
Σταύρος Γασπαράτος

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΚΙΝΗΣΗΣ
Κατερίνα Φωτιάδη

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ-
ΒΟΗΘΟΣ ΣΚΗΝΟΘΕΤΗ
Μαρία Ξανθοπούλιδου

ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ VIDEO-TRAILER
Τάσος Καφές

ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΩΝ
Δημήτρης Λυκουρέζος

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΘΕΑΤΡΟΥ
Γεωργία Γιαννακοπούλου

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΣΚΗΝΗΣ
Ειρήνη Λιβιτσάνου

ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ
Σάσα Παπαχριστοπούλου

ΧΕΙΡΙΣΜΟΣ ΚΟΝΣΟΛΑΣ
Δημήτρης Μαργαρίτης

ΤΑΜΕΙΟ
Χαρίτα Αρβανίτη

ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΣΚΗΝΙΚΟΥ
Βασίλης Γεροδήμος

ΠΑΡΑΓΩΓΗ
Θεατρική Εταιρεία «ΠΡΑΞΗ»-
Θέατρο Οδού Κεφαλληνίας
Αστική Εταιρεία ΚΑΡΤ

ΠΡΩΤΗ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ
Θέατρο Οδού Κεφαλληνίας,
12 Μαρτίου 2012

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΓΚΟΒΟΣΤΗ
Αλέξανδρος Μυλωνάς
Ιωάννης Ξανθοπούλιδης
Ξένια Σαραντοπούλου
Πόπη Τάραση

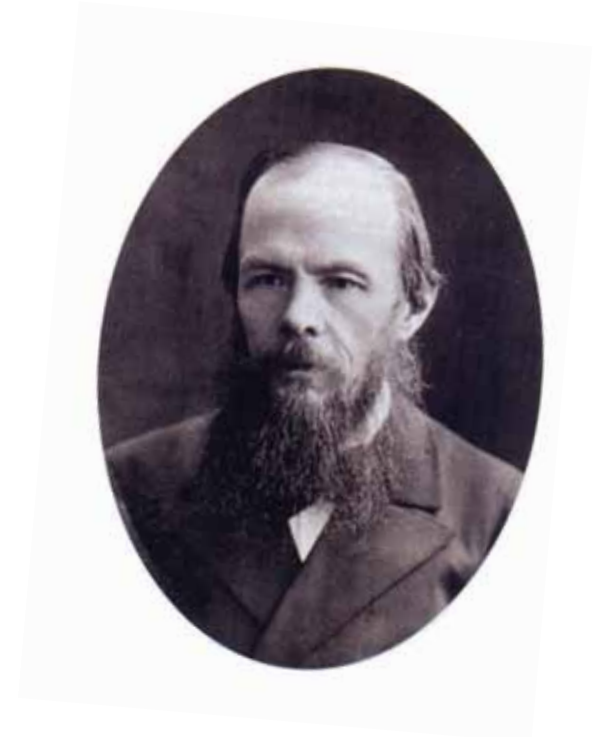
ΦΙΟΝΤΟΡ
ΝΤΟΣΤΟΓΙΕΦΣΚΙ

ΛΕΥΚΕΣ ΝΥΧΤΕΣ

ΔΙΑΝΟΜΗ
Στάθης Μαντζώρος (Ονειροπόλος)
Λουκία Μιχαλοπούλου (Νάστενκα)

Είμαι απέραντα ευγνώμων για την ευγενική επιστολή που μου γράψατε καθ' οδόν, ακριβή και αξέχαστη φίλη μου, Μαρία Ντμίτριεβνα. Ελπίζω ότι εσείς και ο Αλεξάντρ Ιβάνοβιτς θα μου επιτρέψετε να σας αποκαλώ φίλους μου. Αφού εδώ ήμασταν φίλοι, πιστεύω ότι θα παραμείνουμε τέτοιοι. Είναι δυνατόν να μας αλλιάξει ο χωρισμός; Όχι, αν κρίνω από το πόσο στεναχωριέμαι χωρίς εσάς, χωρίς τους ακριβούς μου φίλους, αν κρίνω και από την αφοσίωσή μου... Πώς φτάσατε στο Κουζνέτσκι; Μήπως, Θεός φυλάξει, σας έτυχε κάτι άσχημο στο δρόμο; Μου γράψατε ότι είστε αναστατωμένη, σχεδόν άρρωστη. Εγώ ακόμα και τώρα ανησυχώ τρομερά για σας. Δεν έφταναν τα τόσα τρεξίματα, οι τόσες αναπόφευκτες δυσκολίες που έχει μια μετακόμιση, έπρεπε να έρθει και η αρρώστια - αυτό είναι κάτι που δεν αντέχεται! Σας σκέφτομαι διαρκώς. Εκτός αυτού, όπως γνωρίζετε, είμαι και πολύ καχύποπτος. Μπορείτε έτσι να φανταστείτε την ανησυχία μου. Θεέ μου! Δεν αξίζει σ' εσάς αυτή η μοίρα, αυτά τα προβλήματα, αυτοί οι καβγάδες, εσάς, που θα μπορούσατε να είστε το στολίδι κάθε κοινωνίας. Καταραμένη μοίρα! Περιμένω με ανυπομονησία επιστολή σας... Με ρωτάτε πώς περνάω τον καιρό μου και τι κάνω όσο καιρό δεν είμαστε μαζί. Πάνε τώρα δυο βδομάδες που δεν ξέρω τι να κάνω από την πολλή θλίψη μου. Να ξέρατε πόσο ορφανός νιώθω εδώ! Σας δίνω το ήλογο της τιμής μου - νιώθω σαν τότε που με συνέλαβαν και με έθαψαν στη φυλακή, αποσπώντας με από κάθε τι δικό μου και αγαπημένο. Συνήθισα τόσο πολύ μαζί σας. Ποτέ δεν αντιμετώπισα τη γνωριμία μας ως κάτι το συνηθισμένο και, τώρα, που σας έχασα, η εμπειρία που αποκόμισα μου δείχνει ένα σωρό πράγματα. Έζησα πέντε χρόνια χωρίς δικούς μου ανθρώπους, χωρίς να έχω κανέναν να του ανοίξω την καρδιά μου. Κι εσείς με δεχθήκατε σαν δικό σας άνθρωπο. Θυμάμαι πως σ' εσάς αισθανόμουν σαν στο σπίτι μου. Ο Αλεξάντρ Ιβάνοβιτς με φρόντιζε σαν να ήμουν παραπάνω κι από αδερφός του. Τι σκοτούρες σας προκάλεσα με το δύστροπο χαρακτήρα μου, ενώ εσείς οι δύο με αγαπούσατε. Το καταλάβαινα και το αισθανόμουν, γιατί κι εγώ έχω καρδιά. Είστε εκπληκτική γυναίκα, με θαυμάσια καρδιά, καλοσυνάτη με έναν τρόπο παιδικό. Ήσασταν σαν αδερφή μου. Μια γυναίκα μου άπλωσε το χέρι της - γεγονός σημαντικότατο για τη ζωή μου.

Μέρος επιστολής στη Μ.Ντ. Ισαγιεβα, Σεμιπαλάτινσκ, 4 Ιουνίου 1855. Φ. Ντοστογιέφσκι, Εγώ, ο Φιόντορ Ντοστογιέφσκι, μτφ. Π. Σταθογιάννης, Αθήνα: εκδόσεις PRINTA, 2011.

Η ευτυχία δεν είναι ο σταθμός,
είναι ο δρόμος που ταξιδεύεις...

ΦΙΟΝΤΟΡ ΝΤΟΣΤΟΓΙΕΦΣΚΙ

Η ζωή του συγγραφέα

Ο Fyodor Mikhailovich Dostoyevsky γεννήθηκε στις 30 Οκτωβρίου του 1821 στη Μόσχα. Ο μεσοαστός πατέρας του Mikhail Andreevich, συνταξιούχος στρατιωτικός χειρούργος, ήταν αλκοολικός με βίαια ξεσπάσματα, ενώ η μητέρα του Maria το άκρως αντίθετο, μια τρυφερή μορφή με την οποία ο νεαρός Fyodor είχε μια βαθιά σχέση αγάπης. Η μητέρα του, η οποία πέθανε από φυματίωση την ίδια μέρα με τον εθνικό ποιητή της Ρωσίας Aleksandr Pushkin το 1837, αποτέλεσε το πρότυπο της γυναικείας καρτερικότητας και καλοσύνης για πολλούς ηρωίδες στο έργο του, ενώ εμφύσησε στο γιο της τη βαθιά χριστιανική της πίστη.

Ένα χρόνο μετά το θάνατό της, ο 17χρονος Fyodor με τον αδερφό του Mikhail μπήκαν σε οικοτροφείο. Ο δρ. Ντοστογιέφσκι βυθίστηκε ακόμα περισσότερο στο αλκοόλ και οι εκρήξεις βίας του γίνονταν όλο και πιο συχνές και άγριες σε βάρος των δουλοπάροικών του. Στις αρχές του Ιούνη ο γιατρός βρέθηκε δολοφονημένος - κατά τις ενδείξεις, από τους ανθρώπους που δούλευαν γι' αυτόν.

Ήδη πριν από το θάνατο του πατέρα του, ο Fyodor είχε ξεκινήσει σπουδές στη Στρατιωτική Ακαδημία Μηχανικών, στην Αγία Πετρούπολη. Αν και απογοητεύτηκε σύντομα από το είδος της μόρφωσης που τελικά λάμβανε στην Ακαδημία, αποφοίτησε το 1843 με μέτριους βαθμούς. Μέτριοι βαθμοί, μέτριος ως συνέπεια και ο μισθός της θέσης γραφείου στην οποία διορίστηκε. Ζούσε σε συνθήκες πενίας, αφού ξόδευε απλόχερα τα λίγα που λάμβανε, ενώ είχε ήδη ξυπνήσει το πάθος του για την χαρτοπαιξία, κάτι που είχε αποτέλεσμα να βρίσκεται χρεωμένος σε όλη του σχεδόν τη ζωή. Όταν το 1844 διορίστηκε μακριά από τον τόπο κατοικίας του, πήρε την απόφαση να ζει πια από την πένα του.

Το πρώτο έργο του που εκδόθηκε, είναι η μετάφραση της Eugénie Grandet του Honoré de Balzac, ενώ πρώτο δικό του συγγραφικό έργο, ο Φτωχόκοσμος, το 1846, που κερδίζει αμέσως τον έπαινο του γνωστού και με επιρροή κριτικού λογοτεχνίας Vissarion Belinsky. Ο Fyodor έρχεται σε επαφή με λογοτεχνικούς κύκλους και γίνεται μέλος μιας ομάδας

ουτοπιστών σοσιαλιστών. Άθελα του, κατά πολλούς, ο Dostoyevsky βρίσκεται μπλεγμένος σε μια συνωμοσία για την ανατροπή του τσάρου Νικόλαου του Α΄ και, στις 22 Απριλίου 1849, συλλημβάνεται και φυλακίζεται.

Στη δίκη ο Dostoyevsky δήλωσε «αθώος». Οι δικαστές καταδίκασαν όλους τους κατηγορούμενους σε θάνατο από εκτελεστικό απόσπασμα. Στις 22 Δεκεμβρίου του 1849, ο 28χρονος Fyodor οδηγείται, μαζί με τα άλλα μέλη του Κύκλου Petrashevsky, ενώπιον του αποσπάσματος. Την τελευταία κυριολεκτικά στιγμή, ωστόσο, η εκτέλεση ματαιώθηκε, αφού ανακοινώθηκε η απόφαση του Τσάρου να μετατρέψει την θανατική καταδίκη σε καταναγκαστικά έργα, στο Ομσκ της Σιβηρίας.

Στην παγωμένη Σιβηρία ο Dostoyevsky πέρασε τέσσερα χρόνια με βασανισμούς και εξευτελισμούς. Η επιληψία, από την οποία έπασχε όλη του τη ζωή, επιδεινώθηκε. Το 1854 αποφυλακίζεται, αλλά είναι υποχρεωμένος να εκτίσει το δεύτερο μέρος της ποινής του, τη στρατιωτική θητεία, κοντά στα σύνορα με την Κίνα. Εκεί γνωρίζεται και με την Maria Dmitrievna Isaev, μια ήδη παντρεμένη γυναίκα, και την ερωτεύεται. Το ζευγάρι παντρεύεται το 185, μετά το θάνατο του συζύγου της, αλλά ο έγγαμος βίος δεν φέρνει την ευτυχία που ονειρευόταν ο Dostoyevsky. Από τις εμπειρίες του στο κάτεργο θα προκύψει το Σπίτι των νεκρών (1862).

Απασχολείται όλο και περισσότερο με τη συγγραφή. Οι εμπειρίες από τη φυλακή και τη στρατιωτική εξορία έχουν επιφέρει μεγάλες αλλαγές στις πολιτικές και θρησκευτικές πεποιθήσεις του. Βαθιά θρησκευόμενος και πιο συντηρητικός από ποτέ, έχει αποκτήσει πολύ πιο κριτική στάση απέναντι στα ευρωπαϊκά φιλοσοφικά ρεύματα και στα γραπτά του ασχολείται όλο και περισσότερο με τις ρωσικές παραδοσιακές αξίες της υπαίθρου.

Το 1859 επιστρέφει ξανά στην Αγία Πετρούπολη και προχωρούν μαζί με τον αδερφό του Mikhail στην έκδοση δυο περιοδικών, Vremya(Χρόνος) και Epokha (Εποχή), που δε γνώρισαν μεγάλη επιτυχία. Το 1864 επιφυλάσσει σκληρά

τυπήματα για τον Dostoyevsky: η σύζυγος του πεθαίνει από φυματίωση και σύντομα συνοδεύει στον τάφο και τον αδερφό του. Ενώ είναι ήδη χρεωμένος, αναλαμβάνει και τα χρέη του αδερφού του καθώς και τη διατροφή της χήρας και των παιδιών του.

Βυθίζεται στην κατάθλιψη και συχνάζει όλο και συχνότερα σε χαρτοπαιχτικές λήσες. Σύμφωνα με πολλή αναφοράς ολοκλήρωσε με μεγάλη βιασύνη το Έγκλημα και τιμωρία, το διασημότερο μάλιστα έργο του, προκειμένου να λάβει μια προκαταβολή που είχε μεγάλη ανάγκη. Το Έγκλημα και τιμωρία δημοσιεύθηκε την περίοδο Ιανουαρίου - Δεκεμβρίου του 1866 στο Ruskii vestnik (Ο Ρώσος Αγγελιοφόρος) και κυκλοφόρησε τον επόμενο χρόνο ως βιβλίο. Κάτω από την ίδια ανάγκη έγραψε και τον Παίκτη, αφού αν δεν τον παρέδιδε έγκαιρα, ο εκδότης του θα διεκδικούσε όλα τα δικαιώματα του συγγραφέα.

Ερωτεύεται την 20χρονη στενογράφο Anna Grigoryevna Snitkina, στην οποία υπαγορεύει τον Παίκτη και το 1867 παντρεύονται. Για να αποφύγει τους δανειστές, το ζευγάρι αναχωρεί για την Ευρώπη, όπου θα παραμείνει για τέσσερα χρόνια. Επισκέπτονται τη Γερμανία, την Ελβετία και την Ιταλία, ενώ η φήμη του Dostoyevsky στη Ρωσία μεγαλώνει ολοένα και περισσότερο. Οι Δαιμονισμένοι σημειώνουν μεγάλη επιτυχία όπως και οι μηνιαίες δημοσιεύσεις του Ημερολογίου του συγγραφέα, την περίοδο 1873-1881.

Την εποχή που κυκλοφορούν οι Αδερφοί Καραμαζώφ (1879-1880), έργο που πολλοί χαρακτηρίζουν ως το πιο σπουδαίο του, ο Dostoyevsky απολαμβάνει ήδη την αναγνώριση ως ένας από τους μεγαλύτερους συγγραφείς της χώρας του. Σε αυτό που έμελλε να είναι το τελευταίο έργο του, ο Dostoyevsky καταπιάνεται με την πατροκτονία, θέμα που απασχολεί σε ολοκληρωτή τη ζωή του τον συγγραφέα.

Με το πέρασμα των χρόνων γίνεται όλο και πιο δύσκολη η ανάγνωση από τις επιληπτικές κρίσεις και στις 28 Ιανουαρίου 1881 ο Fyodor Mikhailovich Dostoyevsky πεθαίνει σε ηλικία 60 ετών. Την κηδεία και τη νεκρική πομπή του «εθνικού λογοτεχνικού ήρωα» ή «προφήτη» της Ρωσίας παρακολούθησαν σαράντα χιλιάδες πολίτες. Ο τάφος του βρίσκεται στο Μοναστήρι Alexander Nevsky στην Αγία Πετρούπολη.

Λέγεται ότι ο Leo Tolstoy, αν και δεν είχαν συναντηθεί ποτέ οι δυο τους, ξέσπασε σε δάκρυα όταν έμαθε για το θάνατο του Dostoyevsky, καθώς και ότι, όταν ο Tolstoy πέθανε, στον σιδηροδρομικό σταθμό Astarovo, είχε μαζί του ένα αντίτυπο των Αδερφών Καραμαζώφ.

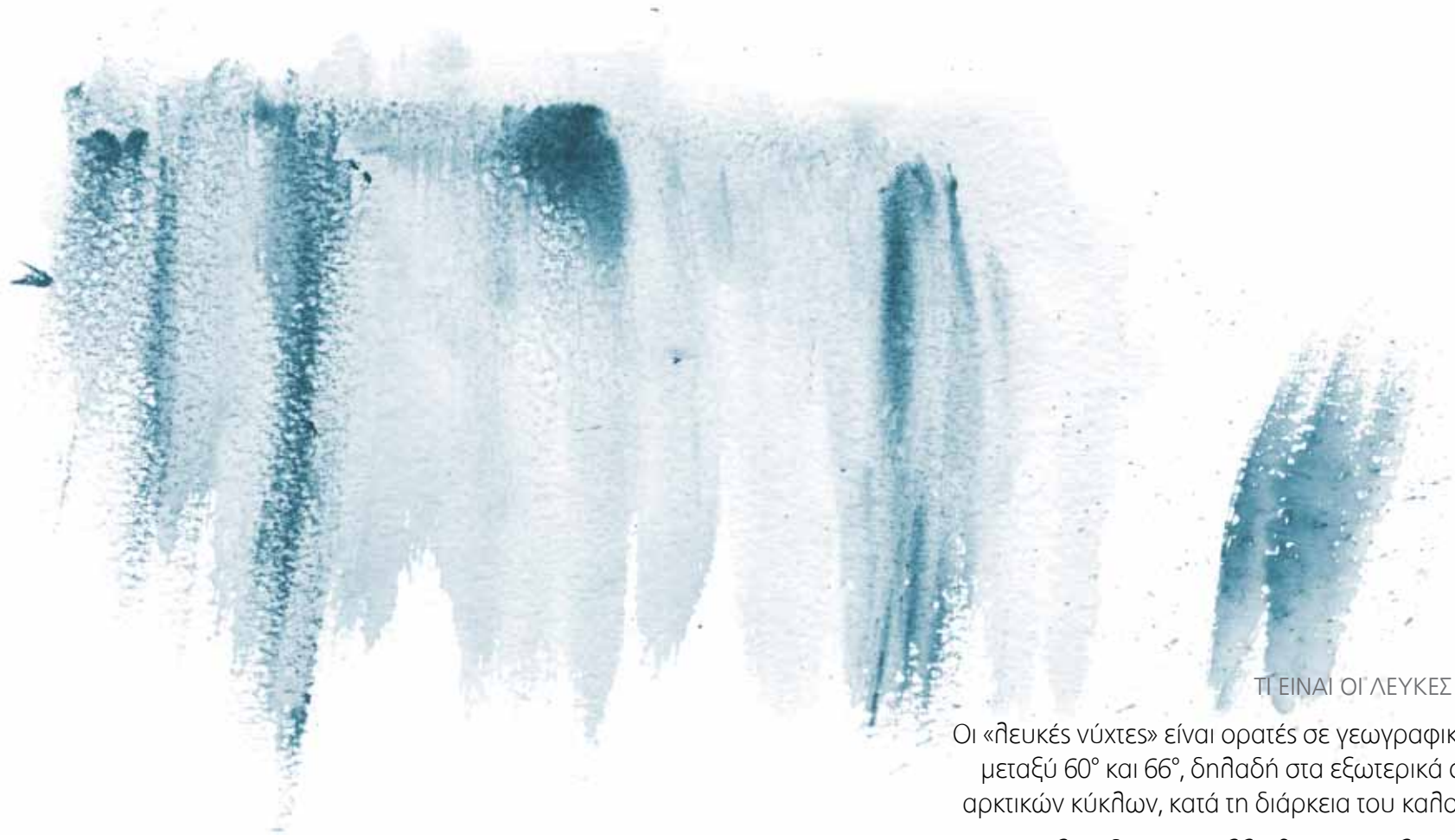
Εκτός από τους Ρώσους, ο Dostoyevsky επηρέασε σημαντικά και πολλούς άλλους σύγχρονους του και μελλοντικούς συγγραφείς, όπως οι Thomas Mann, Ernest Hemmingway, Virginia Woolf, James Joyce κ.ά. Ο Albert Camus αναγνώριζε στον Dostoyevsky τον σπουδαιότερο προφήτη του 20ού αιώνα, ενώ τόσο ο Nietzsche όσο και ο Sigmund Freud έχουν αντλήσει από το έργο του. Ο Nietzsche αναφερόταν στον Dostoyevsky ως τον μοναδικό ψυχολόγο από τον οποίο είχε να μάθει κάτι. Ο Freud έγραψε το άρθρο Ο Dostoyevsky και η πατροκτονία και, αν και είναι κριτικός απέναντι στο έργο του συγγραφέα, κατατάσσει τους Αδερφούς Καραμαζώφ μεταξύ των τριών σπουδαιότερων έργων στην ιστορία της λογοτεχνίας. Ο Albert Einstein έχε πει: «Ο Dostoyevsky μου προσφέρει πολύ περισσότερα από οποιονδήποτε επιστήμονα.»

Joseph Frank, Dostoyevsky: A Writer in His Time, Dartmouth College, Middlebury College.

Δεν υπάρχει μεγαλύτερη ευτυχία από το να πιστέψεις στην ευσπλαχνία των ανθρώπων και στην αγάπη του ενός για τον άλλον. Αυτό θα πει πίστη, πίστη αρκετή για μια ζωή. Υπάρχει άραγε μεγαλύτερη ευτυχία από την πίστη;

*Το ημερολόγιο του συγγραφέα, 1877
Φ. Ντοστογιέφσκι, Εγώ, ο Φιόντορ Ντοστογιέφσκι, μτφ. Π. Σταθογιάννης, Αθήνα: εκδόσεις PRINTA, 2011.*

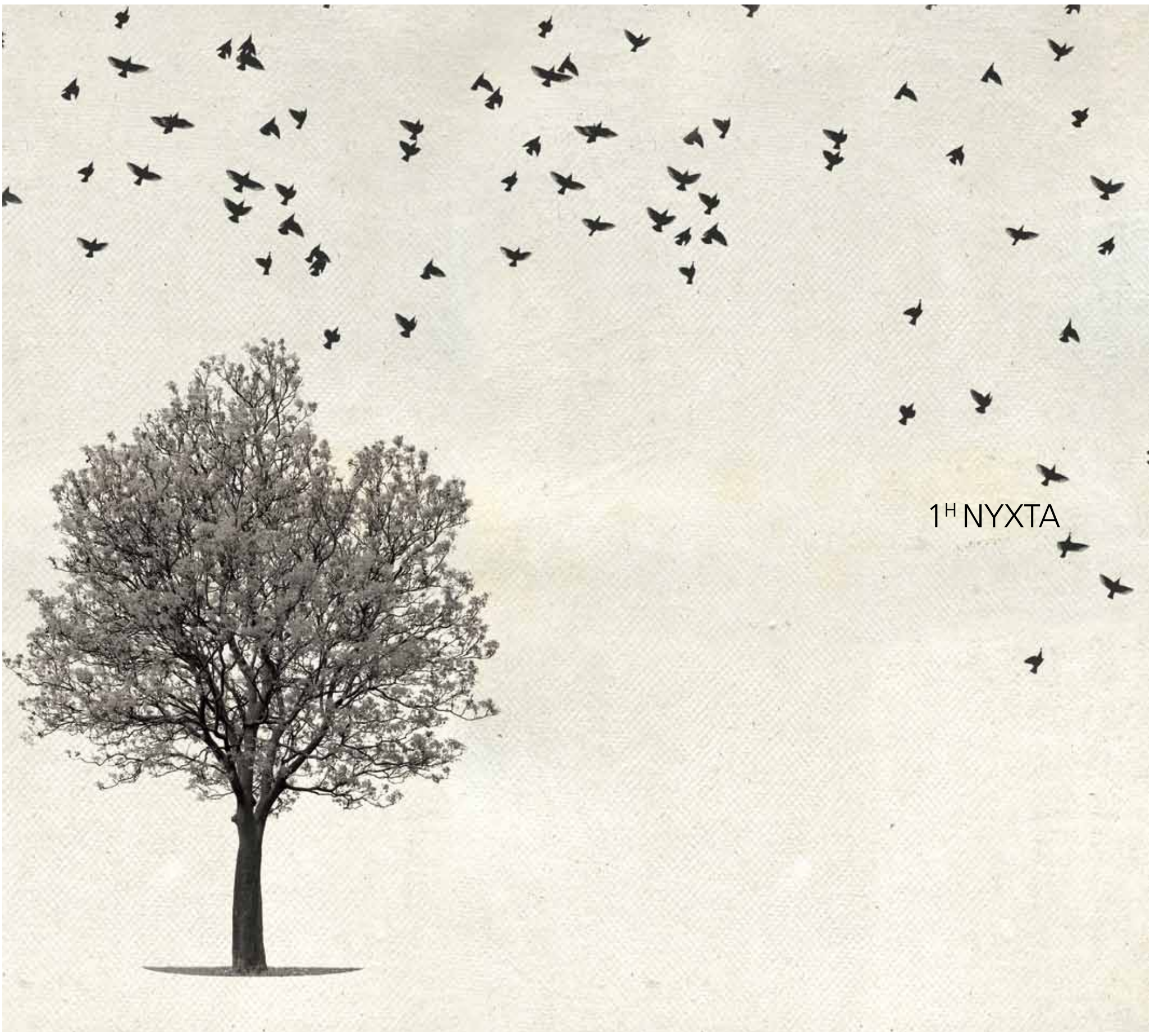

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΟΙ ΛΕΥΚΕΣ ΝΥΧΤΕΣ;

Οι «λευκές νύχτες» είναι ορατές σε γεωγραφικά πλάτη μεταξύ 60° και 66° , δηλαδή στα εξωτερικά όρια των αρκτικών κύκλων, κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού.

Ο ήλιος δύει μεν, αλλή βρίσκεται ελάχιστα κάτω από τον ορίζοντα - αυτό έχει ως αποτέλεσμα την ύπαρξη φωτός στον ουρανό, ώστε δραστηριότητες σαν το διάβασμα να είναι εφικτές χωρίς επιπλέον φωτισμό.

Οι γνωστότερες λευκές νύχτες είναι αυτές της Αγίας Πετρούπολης, όπου είναι ορατές για έναν ολόκληρο μήνα, από τις 11 Ιουνίου έως τις 11 Ιουλίου.

1^H NYXTA

1^ο Νύχτα

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Δώστε μου το χέρι σας και δε θα ξανατολήμῃσι πια να μας ενοχλήσει.

-Αυτή μου 'δωσε σιωπηλή το χέρι της που έτρεμε ακόμα απ' την ταραχή και τον τρόμο. Ω, εν λόγω κύριε! κείνη τη στιγμή, ήμουν έτοιμος να σου ανάψω μια λαμπάδα! Της έριξα κρυφά μια ματιά: ήταν ομορφούλλα και μελαχρινή- σωστά το 'χα μαντέψει. Πάνω στα μαύρα ματόκλαδα ήάμπουν ακόμα τα δάκρυα του φόβου, που ένιωσε τώρα μόλις, ή της πίκρας που της έπνιξε την καρδιά πρωτύτερα, -δεν ξέρω τι απ' τα δυο. Όμως, στα χείλη της, σπιθίριζε κιόλλας ένα χαμόγελο. Μου 'ριξε κι αυτή μια κρυφή ματιά, σα να κοκκίνισε λιγάκι, και βάλθηκε να κοιτάει άπληνα μπροστά της.-

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Τα βλέπετε λοιπόν; Γιατί με διώξατε πριν από λίγο; Αν ήμουνα κοντά σας, δε θα 'χε γίνει τίποτα απ' όλ' αυτά...

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Μα δε σας ήξερα νόμιζα πως και σεις...

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Και μήπως τάχα τώρα με ξέρετε;

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Λιγάκι. Να, λόγου

χάρη, γιατί τρέμετε;

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Ω, το μαντέψατε απ' την πρώτη στιγμή!

-απάντησα εγώ ενθουσιασμένος, που η κοπέλλα μου ήταν τόσο έξυπνη: σαν είναι όμορφο ένα κορίτσι, η εξυπνάδα δε βλάπτει ποτέ! -

Ναι, το μαντέψατε με την πρώτη ματιά, με ποιόν έχετε να κάνετε. Το παραδέχομαι πως είμαι δειλός με τις γυναίκες, τώρα μ' έχει πιάσει μεγάλη ταραχή, δε φέρνω αντίρρηση, η ταραχή μου δεν είναι μικρότερη απ' τη δική σας, εδώ και λίγα λεπτά, όταν σας τρόμαξε κείνος ο κύριος... Μ' έχει πιάσει και μένα κάτι σαν τρόμος. Λες και βλέπω όνειρο.

Και σας τ' ομολογώ, πως μήτε στ' όνειρό μου δεν το 'χω δει ποτέ πως θα μου τύχει κάποτε να μιλήσω σε μια γυναίκα, όποια και να 'ναι.

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Πώς; Είναι ποτέ δυνατό;

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Ναι, αν τρέμει το χέρι μου, είναι γιατί ποτέ ως τα τώρα δεν το 'χε κρατήσει τόσο όμορφο μικρό χεράκι σαν το δικό σας. Τις έχω εντελώς ξεσυνθίσει

τις γυναίκες δηλαδή, εδώ που τα λέμε, δε μου 'χει τύχει και ποτέ να τις συνηθίσω είμαι ξέρετε ολομόναχος. Δεν ξέρω μήτε να κουβεντιάσω με μια γυναίκα. Να, και τώρα δεν ξέρω- μήπως έκατσα και σας είπα καμιά ανοησία; Θέλω να μου το πείτε χωρίς περιστροφές σας προειδοποιώ πως δε θα μου κακοφανεί...

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Όχι, τι λέτε, απεναντίας. Κι αν έχετε στ' αλήθεια, την απαίτηση να είμαι ειλικρινής, τότε σας λέω πως στις γυναίκες αρέσει μια τέτοια δειλία κι αν θέλετε να μάθετε κάτι ακόμα παραπάνω, σας λέω πως και μένα μ' αρέσει και δε θα σας διώξω από κοντά μου, μέχρι που να φτάσουμε σπίτι.

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Τ' αποτέλεσμα θα 'ναι,

-άρχισα να ήέω λαχανιάζοντας απ' τον ενθουσιασμό μου-

θα ναι να με κάνετε να πάψω να δειλιάζω και τότε πια- αντίο όλα μου τα μέσα!

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Μέσα; Ποια μέσα, για ποιο σκοπό; Α, όχι, όχι, αυτό δε μ' αρέσει.

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Να με

1^ο Νύχτα

σχωρνάτε, δε θα το ξανακάνω, έτσι κατά λάθος μου ξέφυγε και το 'πα μα πώς είχατε λοιπόν την απαίτηση, σε μια τέτοια στιγμή να μη θελήσω και εγώ...

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Ν' αρέσετε μήπως;

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Μα, ναι. Αχ, μα για τ' όνομα του Θεού, φανείτε σπλαγχνική. Ακούστε να δείτε τι άνθρωπος είμαι! Είμαι κιόλας εικοσιέξι χρονών και δεν έχω δει ποτέ μου κανέναν. Λοιπόν, πώς μπορώ να μιλήσω όμορφα, πώς μπορώ να μην τα μπερδέψω, να μην κάθομαι να λέω άλλ' αντ' άλλων; Στο τέλος τέλος, σας συμφέρει, εσάς πρώτ' απ' όλα, να μην αφήσω τίποτα κρυφό και να τα βγάλω όλα στη φόρα. Δεν ξέρω να σωπαίνω όταν μέσα μου η καρδιά αρχίζει να μιλάει. Ε, ας είναι, μη δίνετε σημασία... Με πιστεύετε τάχα; Μήτε μια γυναίκα δεν έχω γνωρίσει, ποτέ, μα ποτέ! Καμιά γνωριμία! Μονάχα κάθομαι και κάνω όνειρα κάθε μέρα, πως τελικά, κάποτε, θα συναντήσω κάποια κι εγώ. Αχ, αν ξέρατε πόσες φορές βρέθηκα ερωτευμένος μ' αυτόν τον τρόπο!

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Μα πώς γίνεται,

με ποιόν;

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Μα με κανέναν, με το ιδανικό, με κείνη που έβλεπα στ' όνειρό μου. Κάθομαι κι ονειροπολώ και φτιάχνω ολόκληρα μυθιστορήματα. Ω, δε με ξέρετε! Η αλήθεια είναι- δε γίνεται βέβαια αλλιώς- μου 'τυχε και συνάντησα δυο-τρεις γυναίκες, μα τι γυναίκες ήταν αυτές; Ήταν όλες τους νοικοκυρές, που... πια θα σας κάμω να γελάσετε, θα σας διηγηθώ πως αρκετές φορές το σκέφτηκα να πιάσω κουβέντα, έτσι απλά, χωρίς πολλές τσιριμιόνιες, με καμιά αριστοκράτισσα στο δρόμο, όταν φυσικά θα την πετύχαινα μονάχη της σκεφτόμουν φυσικά να της πιάσω κουβέντα δειλά, με πολύ σεβασμό και πάθος να της πω πως καταστρέφομαι έτσι ολομόναχος που είμαι, για να μην τύχει και με διώξει, πως δεν έχω τον τρόπο να γνωρίσω καμιά, μα καμιά απολύτως γυναίκα να την κάνω να πιστέψει, πως είναι μάλιστα καθήκον μιας γυναίκας να μην αποδιώξει τη δειλή ικεσία ενός δυστυχισμένου ανθρώπου σαν και μένα. Πως, τέλος, το μόνο που γυρεύω, είναι να μου πει δυο λόγια αδεργικά, να μου μιλήσει λίγο με

συμπόνια, να μη με διώξει αμέσως με το πρώτο, να μου 'χει εμπιστοσύνη, να κάτσει να μ' ακούσει τι έχω να της πω, να γελάσει μαζί μου αν το θέλει, να μου δώσει μια μικρή ελπίδα, να μου πει δυο λόγια, δυο λόγια μονάχα, κι ύστερα αν θέλει, ας μην ξαναειδωθούμε ποτέ! Βλέπω όμως πως γελάτε... Εδώ που τα λέμε, για να γελάσετε κάθομαι και σας τα λέω όλ' αυτά...

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Μη σας κακοφαινεται γελάω που κακογλωσσεύετε μονάχος σας τον εαυτό σας κι αν δοκιμάζατε, μπορεί να τα καταφέρνατε κιόλας, έστω κι αν γινότανε στο δρόμο όσο απλούστερα, τόσο το καλύτερο... Καμιά καλόκαρδη γυναίκα, φτάνει να μην είναι ανόητη και να μην είναι κακόκεφη κείνη τη στιγμή, δε θα τ' αποφάσιζε να σας στείλει από κει που ήρθατε, χωρίς εκείνα τα δυο λόγια, που της ικετεύατε τόσο ταπεινά... Αχ ναι, τι κάθομαι και λέω! Σίγουρα θα σας

επαιρνε για τρελό. Έκρινα απ' τον εαυτό μου. Λες και ξέρω πώς σκέπτονται οι άνθρωποι!

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Ω, σας υπερευχαριστώ, φώναξα, δεν ξέρετε τι μεγάλο καλό μου κάνατε!

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Καλά, καλά, ας τα' αφήσουμε. Πέστε μου, όμως, πως εγώ είμαι μια γυναίκα που...θέλω να πω που τη θεωρήσατε άξια να... για την προσοχή και τη φιλία σας... με δυο λόγια, που δεν είναι νοικοκυρά όπως λέτε. Γιατί τα' αποφασίσατε να με πλησιάσετε;

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Γιατί; γιατί; Μα είσατε μονάχη, κείνος ο κύριος δείχτηκε υπερβολικά τολμηρός, είναι νύχτα... συμφωνείτε πως είναι καθήκον του...

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Όχι, όχι, πιο πριν, εκεί απέναντι. Θέλατε να με πλησιάσετε, έτσι δεν είναι;

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Εκεί απέναντι; Ομολογώ πως... η αλήθεια είναι πως δεν ξέρω τι να σας απαντήσω φοβάμαι πως...

Ξέρετε, σήμερα ήμουν ευτυχισμένος περπατούσα και τραγουδάγα είχα βγει έξω στα χωράφια ποτέ ως τα τώρα δεν μου 'χαν τύχει τόσο ευτυχισμένες στιγμές.

Εσείς... μπορεί και να μου φάνηκε... Να με συγχωρείτε αν σας το ξαναθυμίζω: μου φάνηκε πως κλαίγατε κι εγώ... εγώ δεν μπορούσα ν' ακούω το κλάμα σας... η καρδιά μου σφίχτηκε... Ω, θεέ μου! Μα είναι ποτέ δυνατό να μην έχω το δικαίωμα να μελαγχολήσω, έτσι που σας είδα; Είναι ποτέ δυνατό να θεωρηθεί αμάρτημα, που ένιωσα για σας μια αδερφική συμπόνια; Να με σχωρνάτε,

είπα συμπόνια... Με δυο λόγια, να, θέλω να πω, είναι ποτέ δυνατό να σας πρόσβαλα, που μου 'ρθε έτσι, δίχως να το θέλω, η επιθυμία να σας πλησιάσω;

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Αφήστε, φτάνει, μη λέτε τίποτ' άλλο...,

-Είπε η κοπέλα κοιτάζοντας άπληνα μπροστά της και σφίγγοντάς μου το χέρι.-

Εγώ φταίω, που άνοιξα κουβέντα γι' αυτό το ζήτημα χαίρομαι όμως που δεν έπεσα έξω για σας...

Μα τώρα είναι αργά, πρέπει να φύγω. Το σπίτι μου να, είναι δυο βήματα... Αντίο σας, ευχαριστώ...

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Μα πώς μπορεί, είναι ποτέ δυνατό να μην ξαναειδωθούμε ποτέ; Είναι ποτέ δυνατό να μείνει έτσι, ως εδώ...

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Βλέπετε,

-είπε γελώντας η κοπέλα-

στην αρχή θέλατε δυο λόγια μονάχα και τώρα... Αν και, ας είναι, δε λέω τίποτα... Μπορεί και να συναντηθούμε...

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Θα 'ρθω δω πέρα αύριο. Ω, να με συγχωρείτε, αρχίζω κιόλας να 'χω απαιτήσεις.

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Ναι, είσθε ανυπόμονος... έχετε σχεδόν μια απαίτηση...

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Ακούστε, ακούστε!

-την έκοψα εγώ.-

Να με συγχωρείτε αν κάτσω πάλι και σας ξαναδώ...κάτι που... Όμως να τι συμβαίνει: δε μπορώ να μην έρθω δω πέρα αύριο. Είμαι ονειροπόλος είναι τόσο λίγη η πραγματική μου ζωή, που κάτι τέτοιες στιγμές σαν αυτή, σαν τώρα, κι ας μου τυχαίνουν τόσο σπάνια, που δεν μπορώ να μην τις ξαναζήσω στα όνειρά μου. Θα κάτσω και θα κάνω όνειρα για σας ολόκληρη νύχτα, ολόκληρη βδομάδα, ολόκληρο χρόνο. Θα 'ρθω, το δίχως άλλο, δω πέρα αύριο, εδώ και πουθενά αλλού, σ' αυτό το ίδιο μέρος,

την ίδια ακριβώς ώρα, και θα 'μαι ευτυχισμένος, καθώς θ' αναθυμάμαι τα χθεσινά. Το 'χω κιόλας αγαπήσει αυτό το μέρος. Έχω κιόλας δυο-τρία τέτοια μέρη στην Πετρούπολη. Μου 'τυχε μάλιστα μια φορά να κλάψω απ' τις αναμνήσεις, όπως και σεις... Ποιος ξέρει, μπορεί και σεις, εδώ και δέκα λεπτά, να κλαίγατε από ανάμνηση... όμως σας ζητώ και πάλι συγγνώμη πάλι ξεχάστηκα κάποτε μπορεί να σταθήκατε δω πέρα ιδιαίτερα ευτυχισμένη...

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Ας είναι, σα να μου φαίνεται πως θα 'ρθω δω πέρα αύριο, στις δέκα η ώρα κι εγώ. Βλέπω πως δεν μπορώ πια να σας τ' απαγορέψω...

Να τι συμβαίνει: πρέπει να βρίσκομαι εδώ μη νομίσετε πως σας ορίζω συνάντηση σας προειδοποιώ πως πρέπει να βρίσκομαι εδώ για δική μου υπόθεση. Μα να...ε, ναι, θα σας το πώς καθαρά: δεν πειράζει αν θα 'ρθείτε πρώτον, γιατί μπορεί να μου ξανασυμβεί καμιά δυσάρεστη ιστορία σαν σήμερα, όμως αυτό δε λογαριάζεται... Με δυο λόγια, να, θα 'θελα απλώς, να σας έβλεπα... Που 'χω κάτι να σας πω... Μόνο, πείτε μου, δε θα βάλετε τίποτα κακό με το νου σας, τώρα που σας δίνω τόσο εύκολα ραντεβού; Δε θα το 'δινα ποτέ αν... Όμως, αυτό,

1^η Νύχτα

ας μείνει μυστικό μου! Μόνο θέλω να κάνουμε απ' τα πριν μια συμφωνία...

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Δέχομαι! μιλήστε, πέστε μου, πέστε τα όλα απ' τα πριν. Είμαι σύμφωνος σε όλα, έτοιμος για όλα

- ξεφώνισα εγώ ενθουσιασμένος-

εγγυώμαι για τον εαυτό μου, θα είμαι υπάκουος, θα σεβαστώ την κάθε σας επιθυμία... με ξέρετε...

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Επειδή ακριβώς σας ξέρω, γι' αυτό ακριβώς σας καλώ να 'ρθείτε αύριο,

-είπε γελώντας η κοπέλα. -

Σας ξέρω ως μέσα στα φυλλοκάρδια σας. Πρώτον, θέλω μονάχα να 'χετε την καλοσύνη να κάνετε αυτό που θα σας ζητήσω γιατί, σας βεβαιώνω, σας μιλάω μ' όλη μου την ειλικρίνεια, μην τύχει ποτέ και μ' ερωτευτείτε... Αυτό δεν πρέπει να γίνει, πιστέψτε με. Για φίλια είμαι έτοιμη, ορίστε το χέρι μου... Να μ'ερωτευτείτε όμως δεν πρέπει, πολύ σας παρακαλώ!

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Σας ορκίζομαι σ' ό,τι θέλετε.

-φώναξα εγώ αρπάζοντας το χεράκι της.-

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Φτάνει, μην ορκίζεστε, το ξέρω δα, είσαστε ικανός να πάρετε φωτιά σαν το μπαρούτι. Μη με κατηγορήσετε που σας μιλάω έτσι. Αν ξέρατε... Κι εγώ επίσης δεν έχω κανέναν που να μπορώ να πω δυο λόγια μαζί του, που να του ζητήσω μια συμβουλή. Βέβαια, είναι παράλογο να γυρεύει κανείς συμβουλάτορα στο δρόμο, εσείς όμως είστε μια εξαίρεση. Σας ξέρω τόσο καλά, σα να 'μαστε είκοσι χρόνια κιόλας φίλοι... Δε θα με γελάσετε, ψέματα;

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Θα με δείτε... μόνο που δεν ξέρω πώς θα τα καταφέρω να ζήσω ολόκληρο εικοσιτετράωρο, ως αύριο τέτοια ώρα.

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Κοιτάξτε να κοιμηθείτε καλά. Καληνύχτα σας και να θυμάστε πως σας έχω κιόλας εμπιστευθεί.

Δε θα το 'κανα, πριν λίγο όμως το φωνάξατε τόσο όμορφα: μα τι λοιπόν, πρέπει να δίνω λογαριασμό για κάθε μου αίσθημα, ακόμα και για την αδερφική συμπόνη! Ίσως να μην το ξέρετε, ήταν όμως τόσο όμορφο αυτό που είπατε, που μου πέρασε αμέσως η σκέψη να σας εμπιστευτώ...

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Για το Θεό, τι να μου εμπιστευτείτε; Σε τι;

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Ως αύριο. Ας μείνει προς το παρόν μυστικό. Τόσο το καλύτερο για σας έστω και σ' αυτό το λίγο θα μοιάζει με μυθιστόρημα. Μπορεί να σας το πω αύριο κιόλας, μπορεί και όχι. Θα κουβεντιάσω πρώτα μαζί σας, θα γνωριστούμε καλύτερα.

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Ω, ναι, αύριο κιόλας θα κάτω και θα σας διηγηθώ τα πάντα για το άτομό μου! Μα τι γίνεται λοιπόν; Λες και μου συμβαίνει κάποιο θαύμα... Πού βρίσκομαι, Θε μου! Δυο λεπτά και με κάνατε για πάντα ευτυχισμένο. Ναι! ευτυχισμένο πού ξέρετε, μπορεί να με συμφιλιώσατε με τον εαυτό μου, διαλύσατε τις αμφιβολίες μου... Μπορεί να πρόκειται να ζήσω στιγμές που...ε, ας είναι, αύριο θα σας τα πω όλα, όλα θα τα μάθετε, όλα...

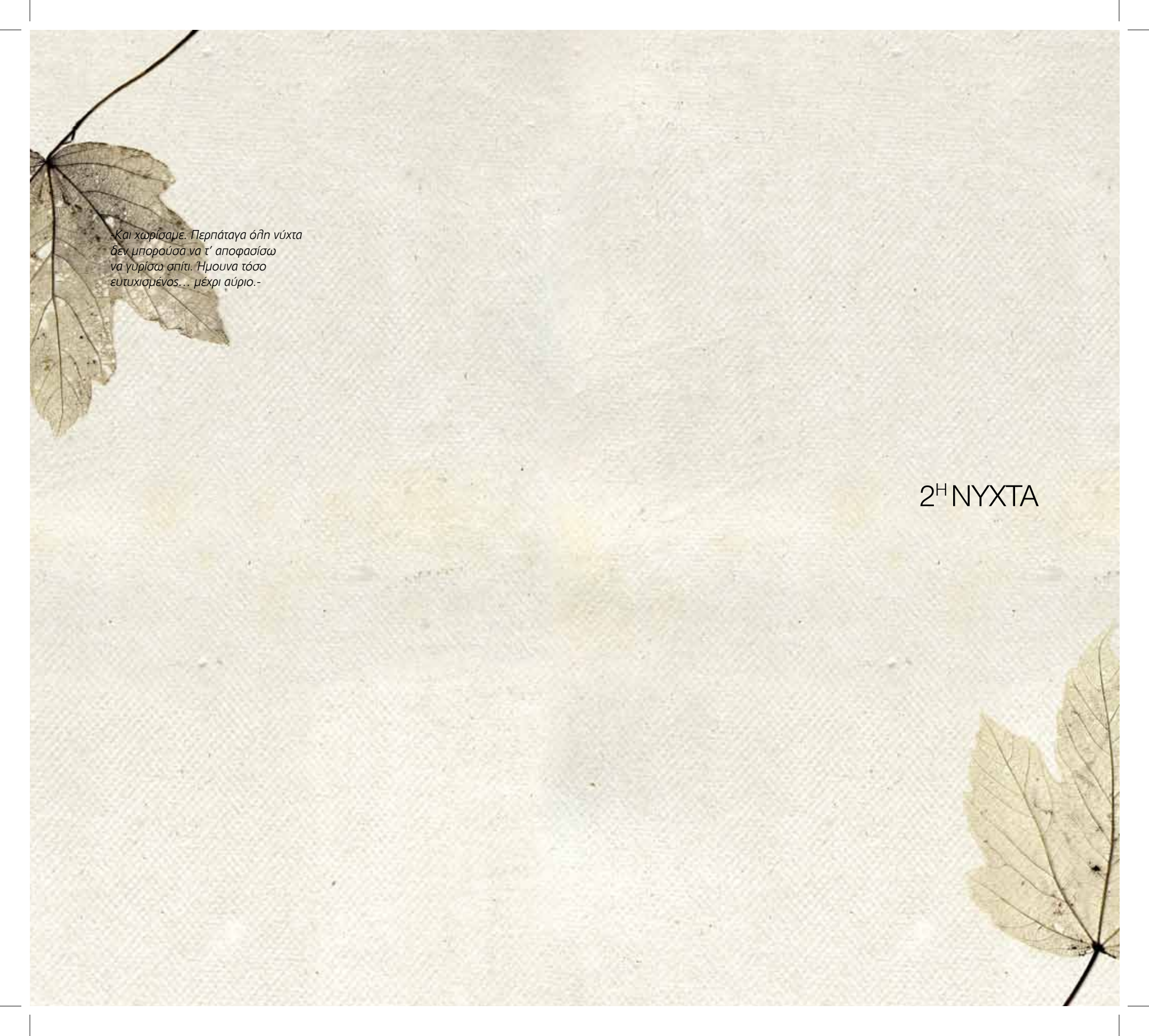
ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Ωραία, δέχομαι εσείς θ' αρχίσετε να μιλάτε αύριο...

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Σύμφωνοι.

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Γεια σας!

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Γεια σας!

*Και χωρίσαμε. Περπάταγα όλη νύχτα
δεν μπορούσα να τ' αποφασίσω
να γυρίσω σπίτι. Ήμουνά τόσο
ευτυχισμένος... μέχρι αύριο.-*

2^Η NYXTA

2^η Νύχτα

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Να λοιπόν που τα καταφέρατε και ζήσατε ολόκληρο το εικοσιτετράωρο!

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Είμαι δυο ώρες κιόλας εδώ πέρα δεν ξέρετε τι τράβηξα όλη μέρα.

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Ξέρω, ξέρω...ας μιλήσουμε όμως σοβαρά. Ξέρετε γιατί ήρθα; Δεν ήρθα βέβαια για να συνεχίσουμε την άσκοπη χθεσινή φλυαρία μας. Να τι συμβαίνει: από δω και μπρος πρέπει τα φερσίματά μας να 'ναι πιο μυαλωμένα. Όχι αυτά εκατσα και τα σκέφτηκα χτες πολλή ώρα.

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Σε τι, μα σε τι λοιπόν να γίνουμε πιο μυαλωμένοι; Από τη μεριά μου εγώ, είμαι έτοιμος όμως, μα το ναι, σ' όλη μου τη ζωή δε μου 'χει τύχει τίποτα πιο μυαλωμένο απ' αυτό που γίνεται τώρα.

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Πράγματι; Και πρώτα- πρώτα σας παρακαλώ, μη μου σφίγγετε έτσι τα χέρια. Δεύτερο, σας αναγγέλλω πως εκατσα και

σκέφτηκα πολύ για σας.

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Λοιπόν; και τ' αποτέλεσμα;

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Τ' αποτέλεσμα; Τ' αποτέλεσμα είναι πως πρέπει να τ' αρχίσουμε όλα απ' την αρχή, γιατί αποφάσισα τελικά, σήμερα, πως μου είσατε ακόμα εντελώς άγνωστος, πως χτες φέρθηκα σα μικρό παιδί, σαν κοριτσάκι και φυσικά κατέληξα στο συμπέρασμα πως για όλη αυτά φταίει η καλή μου καρδιά, μ' άλλα λόγια είπα μπράβο από πάνω στον εαυτό μου, όπως γίνεται πάντοτε, σαν αρχίζουμε να ξεψαχνίζουμε τα δικά μας πράγματα.

Για να διορθώσω λοιπόν το λάθος μου, αποφάσισα να μάθω για σας τι είστε και τι δεν είστε με τον λεπτομερέστερο τρόπο. Όμως, μια και δεν υπάρχει κανένας που να μου δώσει πληροφορίες, πρέπει να μου τα ιστορήσετε όλα μοναχός σας, και να μην παραλείψετε τίποτα. Λοιπόν; Τι λόγής άνθρωπος είσατε; Γρήγορα- αρχίστε λοιπόν, πέστε μου την ιστορία σας.

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Την ιστορία μου!

-Φώναξα εγώ, τρομαγμένος.-

Την ιστορία! Και ποιος σας είπε πως έχω δική μου ιστορία; Δεν έχω ιστορία...

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Μα πώς ζήσατε λοιπόν αν δεν έχετε ιστορία;

-μ' έκοψε αυτή γελώντας.-

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Χωρίς καθόλου, μα καθόλου ιστορίες! Έζησα που λέει ο λόγος σαν καλαμιά στον κάμπο, δηλαδή θέλω να πω εντελώς ολομόναχος-μοναχός μου, μόνος μου ως εκεί που παίρνει-καταλαβαίνετε τι πάει να πει μόνος;

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Μα πώς μπορεί να είστε μόνος; Δηλαδή δεν είδατε ποτέ σας κανένα;

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Ω, όχι, όσο γι' αυτό δε λέω, βλέπω-παρ' όλη αυτά ωστόσο είμαι μόνος.

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Σα να ήεμε...δεν πιστεύω να μου πείτε πως δε μιλήτε με κανέναν;

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Ουσιαστικά-με κανέναν.

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Μα τι σόι άνθρωπος είστε λοιπόν, εξηγηθείτε! Σταθείτε, μαντεύω. Σίγουρα θα 'χετε μια γιαγιά όπως έχω κι εγώ. Είναι τυφλή και μιαν ολάκερη ζωή τώρα πια δε μ' αφήνει να βγω πουθενά, έτσι που σχεδόν έχω ξεχάσει να κουβεντιάζω. Και σαν έκανα κάτι αταξίες εδώ και δυο χρόνια, είδε πως δε μπορούσε να με κάνει καλά και με φώναξε λοιπόν κοντά της και καρφίτωσε με μια

2^ο Νύχτα

παραμάνω το φουστάνι της μαζί με το δικό μου- κι από τότε καθόμαστε έτσι μέρες ολόκληρες. Η γιαγιά πλέκει μια κάλτσα, μ' όλο που 'ναι τυφλή κι εγώ πρέπει να κάθομαι δίπλα της και να ράβω ή να της διαβάζω κάνα βιβλίο- αχ τι αλλόκοτο συνήθειο, είναι σχεδόν δυο χρόνια τώρα που είμαι έτσι καρφωμένη...

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Αχ Θεέ μου, τι δυστυχία! Μα όχι, εγώ δεν έχω γιαγιά σαν τη δική σας.

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Σα δεν έχετε λοιπόν πώς μπορεί να καθόσαστε όλη την ώρα σπίτι σας;

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Ακούστε, θέλετε να μάθετε, τι λογής άνθρωπος είμαι;

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Μα ναι, ναι!

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Στην κυριολεξία του;

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Στην πιο κυριολεκτική κυριολεξία!

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Αφού το θέλετε, ορίστε: Είμαι τύπος.

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Τύπος, τύπος! Τι τύπος;

-Φώναξε η κοπέλα κι έβαλε κάτι γέλια ήες κι είχε ένα χρόνο να γελάσει.-

Αχ τι διασκεδαστικός που είστε! Κοιτάξτε, να ένα παγκάκι ας καθίσουμε! Δεν περνάει κανένας από δω, δε θα μας ακούσει κανένας και- μα αρχίστε λοιπόν τη ιστορία σας! Για όσα κι αν ήτε τώρα πια, εγώ δε σας πιστεύω, έχετε ιστορία, μόνο πάτε να μου κρυφτείτε. Και πρώτα-πρώτα τι θα πει τύπος;

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Τύπος; Τύπος είναι ένας ηοξός, ένας άνθρωπος για γέλια!

-Και γέλασα με την καρδιά μου με τα κοριτσίστικα γέλια της.-

Είμαι ας πούμε, ένα είδος χαρακτήρα. Ακούστε, ξέρετε τι θα πει ονειροπόλος;

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Ονειροπόλος; μα τι ήτε τώρα, πως μπορεί να μην το ξέρω; Είμαι κι εγώ ονειροπόλα! Είναι φορές που κάθομαι δίπλα στη γιαγιά και μου περνούν απ' το κεφάλι άλληλα των άλλων. Κι αρχίζεις, λοιπόν, τα ονειροπολήματα και σε παίρνει ο κατήφορος- να, φτάνω ας πούμε να παντρεύομαι έναν Κινέζο πρίγκιπα... Και ξέρετε, ώρες-ώρες είναι όμορφο να κάθεται και να κάνεις όνειρα! Όχι, εδώ που τα ήλεμε, ένας Θεός το ξέρει τι είναι! Ιδιαίτερα σαν έχεις και κάτι άλλο που σου

Νάστενκα. Είστε μια χρυσή κοπέλα που δεχτήκατε και γίνετε, απ' την πρώτη κιόλας φορά, Νάστενκα, για μένα!

τριβελίζει το μυαλό

- πρόσθεσε η κοπέλα αρκετά σοβαρά τούτη τη φορά.-

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Υπέροχα! Μια και παντρευτήκατε έστω και μια φορά μ' έναν Κινέζο, θα με καταλάβετε πέρα για πέρα. Λοιπόν ακούστε... όμως, επιτρέψτε μου, δεν ξέρω ακόμα πως σας ήλενε.

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Επιτέλους! Καλά που το θυμηθήκατε!

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Αχ, Θεέ μου! μήτε που το σκέφτηκα καθόλου, μου 'φτανε μονάχα που σας έβλεπα...

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Με ήλενε Νάστενκα.

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Νάστενκα! μόνο Νάστενκα;

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Μόνο! Μα τι; Δε σας φτάνει λοιπόν; Αχ Θεέ μου, τι αχόρταγος που είστε!

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Αν μου φτάνει ήλεει! Μου περισσεύει, τι ήλετε, μου πέφτει πολύ, πάρα πολύ,

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Καλά που το καταλάβατε! Λοιπόν;

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Λοιπόν, Νάστενκα, ακούστε τι αστεία καταντάει και γίνεται αυτή η ιστορία.

-Έκατσα δίπλα της, πήρα πόζα κι άρχισα να ήέω σοβαρά και σχολαστικά σα να διάβαζα βιβλίο-

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Υπάρχουν, Νάστενκα, αν τυχόν και δεν το ξέρετε, υπάρχουν στην Πετρούπολη μερικές γωνιές αρκετά παράξενες. Στα μέρη αυτά, ήες και δεν μπαίνει ο ίδιος ήλιος που λάμπει για όλους, μα μπαίνει κάποιος άλλος, καινούργιος, ειδικά παραγγελμένος θα 'ήλεγε για τούτες τις γωνιές και τα φωτίζει όλα μ' αλληιώτικο, ιδιαίτερο φως. Σ' αυτές τις γωνιές, καλούηλα μου Νάστενκα, θα 'ήλεγε κανείς πως οι άνθρωποι ζούνε μια εντελώς αλληιώτικη ζωή, που δε μοιάζει με

κείνη που σφύζει γύρω μας, μα είναι σαν εκείνη τη ζωή που μπορεί να υπάρχει στο τριακοστό αόρατο βασίλειο κι όχι στη δική μας της σοβαρή και βαρύγδουπη εποχή. Αυτή λοιπόν η ζωή είναι ένα ανακάτωμα ενός κάτι καθαρά φανταστικού, φλογογράιδανικού και ταυτόχρονα αλίμονο, Νάστενκα! σκοτεινά πεζό και καθημερινό, για να μην πω μέχρι απίστευτου σημείου πρόστυχο!

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Πω, πω! Θεέ και Κύριε! Τι πρόλογος! Τι μου μέλλεται λοιπόν ν' ακούσω;

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Θ' ακούσετε, Νάστενκα μου φαίνεται πως δε θα κουραστώ ποτέ μου να σας λέω Νάστενκα θ' ακούσετε πως σ' αυτές τις γωνιές περνάνε τις μέρες τους κάτι παράξενοι άνθρωποι- οι ονειροπόλοι. Ο ονειροπόλος- αν θέλητε ένα λεπτομερέστερο ορισμό του- δεν είναι άνθρωπος μα, ξέρετε είναι ένα πλάσμα γένους ουδετέρου. Φωλιάζει ως επί το πλείστον σε μια απρόσιτη γωνιά, λες και κρύβεται κει μέσα, ακόμα κι απ' το φως της μέρας. Τι λήτε με το νου σας, γιατί τους αγαπάει τόσο πολύ τους τέσσερις τοίχους του, που είναι καπνισμένοι, καταθλιπτικοί και απαράδεκτα βρωμεροί από τον καπνό των τσιγάρων; Γιατί αυτός ο γελοίος κύριος, σαν έρχεται να τον δει κανένας απ' τους ελάχιστους τον υποδέχεται με κείνο το χαμένο ύφος, με κείνη την αλληλαγγμμένη έκφραση του προσώπου, σασισμένος λες και μόλις λίγο πριν είχε κάνει μες στους τέσσερις τοίχους του ένα έγκλημα. Ποιος ο λόγος, πέστε μου, Νάστενκα, που δε βρίσκουν τι να πουν και τι να κουβεντιάσουν αυτοί οι δύο; Γιατί, τέλος, ο επισκέπτης αρπάζει το καπέλο και φεύγει βιαστικά έχοντας άξαφνα θυμηθεί πως τον περιμένει μια υπερεπίγουσα δουλειά, που ποτέ της δεν υπήρξε. Γιατί ο φίλος που φεύγει βάζει αμέσως τα γέλια και δίνει εκεί, επί τόπου, το λόγο του στον εαυτό του να μην ξαναπατήσει ποτέ πια στο σπίτι αυτού του παράξενου

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Ακούστε,

-μ' έκοψε η Νάστενκα που όλη την ώρα μ' άκουγε κατάπληκτη,-

ακούστε. Δεν ξέρω καθόλου για ποιο λόγο γίναν όλα αυτά, μήτε καταλαβαίνω πού πάτε να καταλήξετε βάζοντάς μου

αυτές τις αστείες ερωτήσεις, είμαι όμως σίγουρη για ένα πράγμα: Πως όλες αυτές οι περιπέτειες τύχανε το δίκως άλλο σε σας, η κάθε λέξη που είπατε αναφέρεται σε σας.

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Αναμφίβολα.

-Απάντησα εγώ με το σοβαρότερο ύφος του κόσμου.-

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Αφού είναι έτσι λοιπόν, συνεχίστε, γιατί είμαι πού περιέργη να μάθω πώς θα τελειώσουν όλη' αυτά.

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Θέλητε να μάθετε, Νάστενκα, τι έκανε στη γωνιά του ο ήρωάς μας, ή μάλλον για να 'μαστε ακριβέστεροι, εγώ, γιατί ο ήρωάς όλων αυτών είμαι εγώ αυτοπρόσωπος με το ανάξιο άτομό μου. Θέλητε να μάθετε γιατί τάραχτηκα τόσο και τα 'χα χαμένα μια μέρα ολόκληρη εξαιτίας της επίσκεψης ενός φίλου μου; Θέλητε να μάθετε γιατί αλαφιάστηκα έτσι, γιατί κοκκίνισα, όταν άνοιξε η πόρτα της κάμαράς μου, γιατί δεν τα κατάφερα να υποδεχτώ τον επισκέπτη

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Μα ναι, ναι. Περί αυτού πρόκειται. Ακούστε. Διηγείστε υπέροχα, δε θα μπορούσατε όμως να μου τα πείτε κάπως αλλιώς; Όχι τόσο υπέροχα. Έχω την εντύπωση πως σας ακούω να μου διαβάζετε κανένα βιβλίο.

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Νάστενκα!

-απάντησα εγώ μ' επίσημη κι αυστηρή φωνή, μόλις καταφέρνοντας να κρατήσω τα γέλια μου -

καλή μου Νάστενκα, το ξέρω πως διηγείμαι υπέροχα, όμως- την αμαρτία μου τη λέω- δεν ξέρω να διηγείμαι αλλιώς. Τώρα, καλιούλη μου Νάστενκα, τώρα μοιάζω με το πνεύμα του βασιλιά Σολομώντα, που έμεινε χίλια χρόνια σ' ένα λαγήνι σφραγισμένο μ' επτά σφραγίδες και του βγάλην επιτέλους όλες, και τις επτά σφραγίδες. Τώρα, καλή μου Νάστενκα, γιατί από χρόνια τώρα κάποιοι έψαχνα να βρω, κι αυτό είναι σημάδι πως έψαχνα εσάς, και μας το 'γραφε η μοίρα να συναντηθούμε,- τώρα στο μυαλό μου ανοίξανε χιλιάδες δικλιδες και πρέπει να ξεχυθούνε από μέσα μου ποτάμια οι λέξεις, αλλιώς θα πνιγώ. Κι έτσι λοιπόν, πολύ παρακαλώ, μη με διακόψετε, Νάστενκα, μόνο ν' ακούτε προσεκτικά και φρόνιμα αλλιώς θα σωπάσω.

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Α, πα πα! Ποτέ! Συνεχίστε! Δε θα ξαναβγάλω λέξη.

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Συνεχίζω: Υπάρχει, φίλη μου, καλή μου Νάστενκα, μια ώρα μες στη μέρα μου που πολύ την αγαπώ. Είναι η ώρα που τελειώνουν όλες σχεδόν οι δουλειές, οι υπηρεσίες κι οι υποχρεώσεις

κι όλοι βιάζονται να πάνε σπίτι τους να φάνε, να ξαπλώσουνε καμιά ώρα για να ξεκουραστούν. Κάτι τέτοιες ώρες κι ο ήρωάς μας- γιατί σας παρακαλώ να μου το επιτρέψετε, Νάστενκα, να διηγηθώ την ιστορία μου σε τρίτο πρόσωπο, επειδή στο πρώτο πρόσωπο ντρέπομαι τρομερά να κάτσω να τα πω όλη αυτά- κι έτσι λοιπόν που ήλθε, κάτι τέτοιες ώρες κι ο ήρωάς μας, που δεν είχε μείνει άνεργος κι αυτός, περπατάει στο δρόμο πίσω απ' τους άλλους. Όμως, μια παράξενη ευχαρίστηση τρεμοπαίζει στο χλωμό, κάπως τσαλακωμένο, θα ήθελα πρόσωπό του. Δεν κοιτάζει μ' αδιαφορία το ηλιοβασίλεμα που σβήνει αργά στον κρύο ουρανό της Πετρούπολης. Όταν είπα κοιτάζει, έλεγα ψέματα: δεν κοιτάζει, μα ενοραματίζεται. Να τον που έπεσε σε συλλογή και κάτι σκέφτεται... Νομίζετε πως σκέφτεται το γεύμα του; Το σημερινό βράδυ; Τι κοιτάζει έτσι; Μήπως εκείνον τον κύριο με το σεβάσμιο παρουσιαστικό, που έκανε μια τόσο κομψή υπόκλιση σε μια κυρία που πέρασε μπροστά του μες στην πολυτελέστατη καρότσα με τα γοργοπόδαρα άλλογα; Όχι, Νάστενκα, τι τον νοιάζουν τώρα αυτόν όλη αυτά τα μικροπράγματα! Αυτός, πια, είναι κιόχλας πλούσιος απ' τη δικιά του, την προσωπική του ζωή. Τώρα η «θεά φαντασία» αν τυχόν διαβάσατε Ζουκόβσκη, καλή

μου Νάστενκα, έχει υφάνει κιόχλας με το ιδιότροπο χέρι της τον χρυσό καμβά κι άρχισε ν' απλώνει μπροστά του τα κεντήματα μιας πρωτόφαντης, μαγευτικής ζωής. Κάντε πως τον σταματάτε, ρωτήστε τον ξαφνικά: Πού στέκεται τώρα, ποιους δρόμους πέρασε; Σίγουρα δε θα μπορούσε τίποτα να θυμηθεί. Θα ρωτήσετε ίσως τι ονειρεύεται; Ποιος ο λόγος; Γιατί το ρωτήσατε; Όλα τα ονειρεύεται... Το ρόλο του ποιητή, που στην αρχή δεν τον αναγνωρίζει κανένας, μα ύστερα τον στεφανώνουν με δάφνες τη νύχτα του Αγίου Βαρθολομαίου, τη Ντιάνα, τον ηρωικό ρόλο του Ιβάν Βασίλιεβιτς στην κατάληψη του Καζάν, την Κλήρα. Τη Μίνα και τη Μπρέντα, τη μάχη της Μπερεζίνας, το σπιτάκι στο Κολόμν του Πούσκιν, και τη δική του τη γωνίτσα και δίπλα του ένα αξιολάτρευτο πλάσμα που τον ακούει ένα χειμωνιάτικο βράδυ, έχοντας ανοίξει το μικρό της στοματάκι και τα ματάκια της, όπως μ' ακούτε τώρα σεις, μικρό μου αγγελοΐδι... Όχι, πέστε μου, Νάστενκα. Τι τον νοιάζει αυτόν η πραγματική ζωή; Νομίζει πως αυτή η ζωή είναι φτωχιά, αξιοθύπητη. Πέστε μου Νάστενκα, τι νομίζετε ότι επιθυμεί από τη ζωή αυτός ο ηδονιστής τεμπέλης; Δεν επιθυμεί τίποτα γιατί

είναι ανώτερος από κάθε επιθυμία, γιατί αυτός τα έχει όλα, είναι αυτόκλητος, γιατί είναι ο ίδιος του καλλιτέχνης της ζωής του και τη δημιουργεί για λογαριασμό του κάθε στιγμή, σύμφωνα με το κέφι του. Και να ξέρατε πόσο εύκολα, πόσο φυσικά, δημιουργείται αυτός ο παραμυθένιος, φανταστικός κόσμος! Λες και σ' αλήθεια όλα αυτά δεν είναι ονειροφαντασία! Μα το ναι, είναι έτοιμος να πιστέψει κάθε στιγμή πως όλη αυτή ζωή δεν είναι έξαψη συστημάτων, δεν είναι αντικατοπτρισμός, δεν είναι ξεγέλασμα της φαντασίας, μα είναι σ' αλήθεια η πραγματικότητα. Ναι, Νάστενκα, ξεγελιέται και πιστεύει, άθελά του, πως ένα πάθος πραγματικό, αληθινό, συνταράζει την ψυχή του, το πιστεύει, άθελά του, πως υπάρχει κάτι ζωντανό: χειροπιαστό στις άκαρπες ονειροφαντασίες του! Τι τρομερή απάτη, αλήθεια- να, λόγου χάρη ο έρωτας, που κατέβηκε και φώλιασε στο στήθος του, μ' όλη την αστέρευτη χαρά του, μ' όλη τα βάσανα και τα καρδιοχτύπια του... φτάνει να του ρίξετε μια ματιά για να πειστείτε! Μπορείτε ποτέ να το πιστέψετε, κοιτάζοντάς τον, καλή μου Νάστενκα, πως στην πραγματικότητα, δε γνώρισε ποτέ του εκείνη που τόσο αγαπούσε στα παράφορα ονειροπολήματά του;

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Είναι ποτέ δυνατό να περάσατε έτσι στ' αλήθεια, τη ζωή σας;

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Όλη μου τη ζωή, Νάστενκα, όλη μου τη ζωή και κατά πως φαίνεται, έτσι θα την τελειώσω!

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Όχι, αυτό δεν πρέπει, είπε εκείνη ανήσυχια, αυτό δε θα γίνει σα να μου φαίνεται, πως κι εγώ έτσι θα περάσω τη ζωή μου δίπλα στη γιαγιά. Ακούστε, το ξέρετε πως δεν είναι καθόλου καλό να ζει κανείς έτσι;

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Το ξέρω, Νάστενκα, το ξέρω! Φώναξα εγώ μη συγκρατώντας πια τα αισθήματά μου. Και τώρα το ξέρω περισσότερο από κάθε άλλη φορά, πως έχασα τζάμπα και βερεσέ τα καλύτερά χρόνια μου! Τώρα, το ξέρω και νιώθω μεγαλύτερο πόνο από μια τέτοια διαπίστωση, γιατί ο ίδιος ο θεός μου 'στειλε εσάς, τον καλό μου άγγελιο για να μου το πει αυτό και να μου το αποδείξει. Τώρα που κάθομαι δίπλα σου και μιλάω μαζί σου, τρομάζω να σκεφτώ το μέλλον, γιατί στο μέλλον- είναι πάλι η μοναξιά, πάλι αυτή η κλειστή και άχρηστη ζωή, και τι θέλω πια να ονειρευόμαι, όταν πέρασα

χειροπιαστές στιγμές ευτυχίας κοντά σου! Ω, ευλογημένη να 'στε, καλοούλια μου, γλυκιά μου κοπελίτσα, που δε με διώξατε απ' την πρώτη φορά, που μπορώ πια να το πλέω πως έζησα δυο βράδια στη ζωή μου!

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Αχ, όχι, όχι!

-Φώναξε η Νάστενκα, και τα δάκρυα λάμπανε στα μάτια της-

όχι, δε θα ξαναγίνει πια αυτό δε θα χωρίσουμε έτσι! Πού τα σκεφτήκατε τα δυο βράδια!

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Όχι, Νάστενκα, Νάστενκα! Το ξέρετε, τάχα, πως βρίσκομαι στην ανάγκη να γιορτάζω την επέτειο των συγκινήσεων που δοκίμασα, την επέτειο εκείνου που μου ήταν άλλοτε τόσο αγαπητό και που ουσιαστικά δεν υπήρξε ποτέ- γιατί αυτή η επέτειος γιορτάζεται για κείνα τα ανόητα, τα άκαρπα ονειροπολήματα- και βρίσκομαι στην ανάγκη να το κάνω γιατί δεν έχω με τι να τα ξεπεράσω. Στο μεταξύ, ακούς πώς θορυβεί γύρω σου και στροβιλίζεται μέσα στη θύελλα της ζωής το ανθρώπινο πλήθος. Ακούς, βλέπεις πως ζούν οι άνθρωποι. Ζούνε χειροπιαστά. Η ζωή τους δε θα σκορπίσει σαν όνειρο, σαν όραμα. Θα

ναι πολύ μελαγχολικό να μείνει κανένας μονάχος, εντελώς μονάχος, εντελώς ολομόναχος και να μην έχει καν να λυπηθεί για κάτι που έχασε. Απολύτως τίποτα να μην έχει. Γιατί όλα όσα έχασε ήταν ένα τίποτα, ένα ανόητο ολοστρόγγυλο μηδενικό, ήταν μονάχα μια ονειροπόληση και τίποτ' άλλο.

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Ελάτε, φτάνει πια, μη μου σφίγγετε άλλο την καρδιά!

-Πρόφερε η Νάστενκα, σκουπίζοντας ένα μικρό δάκρυ που κύλησε στο μάγουλό της. -

Τώρα πια όη' αυτά τελειώσανε! Τώρα είμαστε μαζί, οι δυο μας τώρα πια, ό,τι κι αν μου τύχει, δε θα χωρίσουμε ποτέ. Ακούστε. Σας καταλαβαίνω, γιατί όλα όσα είπατε τώρα, τα 'χω ζήσει κι εγώ, τότε που η γιαγιά με είχε καρφισωμένη στο φουστάνι της. Φυσικά, δε θα τα κατάφερα ποτέ να διηγηθώ τόσο όμορφα, όπως τα διηγηθήκατε εσείς, δεν είμαι σπουδαγμένη, βλέπετε- είμαι όμως πολύ χαρούμενη που μου ανοίξατε την καρδιά σας. Τώρα σας ξέρω, σας ξέρω εντελώς, ολόκληρον. Και ξέρετε κάτι; Θέλω να σας

διηγηθώ και τη δική μου ιστορία, ολόκληρη, χωρίς να κρύψω τίποτα και σεις, σ' αντάλλαγμα, θα μου δώσετε έπειτα μια συμβουλή; Είστε πολύ μυαλωμένος άνθρωπος μου το υπόσχεσθε, πως θα μου δώσετε τη συμβουλή που πλέω;

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Αχ Νάστενκα, μ' όλο που ποτέ μου δεν έπαιξα ρόλο συμβουλιάτορα, τώρα όμως, το βλέπω, πως αν συνεχίσουμε να ζούμε έτσι, η ζωή μας θα είναι τρομερά μυαλωμένη κι ο καθένας μας θα δίνει στον άλλο ένα σωρό συμβουλές. Λοιπόν ομορφούλα μου Νάστενκα, τι συμβουλή σας χρειάζεται; Πέστε το μου ανοιχτά είμαι τώρα χαρούμενος, τόσο ευτυχισμένος, τολημρός και μυαλωμένος, που είμαι έτοιμος να σας πω, ό,τι θέλετε, χωρίς να κομπιάσω.

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Όχι, όχι!

-Μ' έκοψε η Νάστενκα, βάζοντας τα γέλια-

έχω ανάγκη από μια μυαλωμένη συμβουλή, μια συμβουλή από καρδιάς, αδερφική, θέλω μια συμβουλή, σάμπως να μ' αγαπούσατε σ' όλη τη ζωή σας!

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Σύμφωνοι, Νάστενκα, σύμφωνοι!

-Φώναξα εγώ ενθουσιασμένος,-

2^Η ΝΥΧΤΑ ΣΥΝΕΧΕΙΑ

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Τη μισή μου ιστορία την ξέρετε κιόλας, ξέρετε δηλαδή, πως έχω μια γριά γιαγιά...

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Αν είναι κι η άλλη μισή το ίδιο σύντομη...

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Σωπάστε κι ακούστε. Πριν απ' όλα, μια συμφωνία: Να μη με διακόψετε, γιατί αλλιώς θα τη μπερδέψω. Λοιπόν, καθίστε φρόνιμα και ακούστε.

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Έχω μια γριά γιαγιά. Βρέθηκα σπίτι της πολύ μικρό κοριτσάκι, γιατί η μητέρα μου κι ο πατέρας μου πεθάνανε. Θα πρέπει να υποθέσει κανείς, πως η γιαγιά ήταν άηλιότε πιο πλούσια, γιατί και τώρα ακόμα θυμάται καλύτερες μέρες. Μ' έμαθε η ίδια γαλλικά κι ύστερα μου 'φερε δάσκαλο. Όταν ήμουν δεκαπέντε χρονών (και τώρα είμαι δεκαεφτά), διακόψαμε τα μαθήματά μας. Τότε ήταν που έκανα κείνες τις αταξίες. Δε θα σας πω τι ακριβώς τι είχα κάνει φτάνει να ξέρετε, πως το παράπτωμά μου, δεν ήταν τίποτα σημαντικό. Η γιαγιά, όμως, με φώναξε κοντά της ένα πρωί και μου είπε πως μια κι είναι τυφλή, δεν μπορεί να με προσέχει και πήρε μια παραμάνα και καρφίτωσε το φουστάνι

της στο δικό μου και είπε αμέσως έπειτα, πως έτσι θα καθόμαστε όλη τη ζωή μας, αν δε γίνω πιο φρόνιμη. Με δυο λόγια, τον πρώτο καιρό, ήταν αδύνατο να φύγω από κοντά της: Έπρεπε να δουλεύω, να διαβάζω, να μελετάω, όλο δίπλα στη γιαγιά.

Μια μέρα είπα να το ρίξω κι εγώ στην πονηριά και με τα πολλή κατάφερα τη Θέκλα να κάτσει στη θέση μου. Η Θέκλα είναι η παραδουλεύτρα μας κι είναι κουφή. Η Θέκλα έκασε κει που καθόμουνα εγώ. Τη γιαγιά κείνη την ώρα την πήρε ο ύπνος στην πολυθρόνα κι εγώ βγήκα έξω και πήγα σε μια φιλενάδα μου κει κοντά μας. Το λοιπόν, ότ' αυτά είχαν κακό τέλος. Η γιαγιά ξύπνησε όσο ήλπινα και κάτι ρώτησε, νομίζοντας πως εγώ κάθομαι ακόμα φρόνιμα- φρόνιμα στη θέση μου.

Η Θέκλα είδε πως η γιαγιά

κάτι ρωτάει, δεν άκουσε όμως, τι της έλεγε, σκέφτηκε, ξανασκέφτηκε, τι να κάνει, ξεκαρφίτωσε την παραμάνα και το 'βαλε στα πόδια.

-Εδώ η Νάστενκα σταμάτησε κι έβαλε τα γέλια. Αρχισα να γελάω κι εγώ μαζί της. Η Νάστενκα σοβάρεψε αμέσως.-

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Ακούστε, μη γελάτε με τη γιαγιά. Άλλο εγώ που γελάω. Εγώ γελάω γιατί είναι αστειό... Τι να γίνει, λοιπόν, έτσι γεροπαράξενη είναι η γιαγιά κι όμως, εγώ την αγαπάω λιγάκι. Εγώ που έφαγα μια κατσόδα τότε! Αμέσως με βάλανε στη θέση μου και μήτε ρούπι πια δεν μπορούσα να κουνήσω. Α, ναι, ξέχασα ακόμα να σας πω, πως εκείνη, δηλαδή η γιαγιά, έχει δικό της σπίτι, θέλω να πω ένα μικρό σπιτάκι, τρία παράθυρα όλα κι όλα. Ψύλινο από πάνω μέχρι κάτω, το ίδιο γέρικο σαν και τη γιαγιά. Από πάνω είναι το μεσοπάτωμα όπου, λοιπόν, μας ήρθε στο μεσοπάτωμα ένας καινούργιος νοικάρης...

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Είχατε, πα να πει, και παλιό νοικάρη.

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Και βέβαια είχαμε. Ήξερε μάλιστα να σωπαίνει καλύτερα από σας. Ο καινούργιος νοικάρης, ης κι έγινε ξεπίτηδες, ήταν ένας νέος. Δεν ήταν ντόπιος, από κάπου ήρθε. Μια και δεν έκανε παζάρια, η γιαγιά τον έβαλε μέσα κι ύστερα με ρώτησε: « Πες μου Νάστενκα, είναι νέος ο νοικάρης μας, για όχι;» Εγώ δεν ήθελα να πω ψέματα. Δεν μπορείς, να τον πεις και πολύ νέο, γιαγιά, της είπα μήτε γέρος είναι όμως ο άνθρωπος. «Και το παρουσιαστικό του;», ρώτησε η γιαγιά, είναι ευχάριστο; Εγώ πάλη δε θα πω ψέματα. Ναι, ευχάριστο είναι, λέω, το παρουσιαστικό του γιαγιά! Κι η γιαγιά λήει: «Αχ κακό που μας βρήκε, κακό που μας βρήκε! Στο λέω εγγονούλα μου, για να μην πάρουν τα μυαλά σου αέρα και κάθεται όλη την ώρα και τον κοιτάς! Σε τι χρόνια μας έμελλε να ζήσουμε! Πού να το 'λεγε κανείς, πως θα βρισκότανε νοικάρης να μπει σ' ένα φτηνό σπίτι σαν το δικό μας και να 'χει κι ευχάριστο παρουσιαστικό. Στα παλιά τα χρόνια δε γινόντουσαν αυτά!» Ξέρετε η γιαγιά δε λήει να τα ξεχάσει τα παλιά τα χρόνια! Και πιο νέα ήταν τότε παλιά κι ο ήλιος ήταν πιο ζεστός και τα' ανθόγαλα δεν ξινιζε τόσο γρήγορα στα παλιά τα χρόνια όλο τα παλιά τα χρόνια έχει στο νου της! Όπου, λοιπόν, εγώ, κάθομαι και σωπαίνω, μέσα όμως σκέφτομαι: Τι της ήρθε της γιαγιάς και μου βάζει ψύλλους στ' αυτιά και με ρωτάει αν είναι όμορφος ο καινούργιος νοικάρης; Όπου, μια μέρα το πρωί, μας έρχεται ο νοικάρης, να ρωτήσει, τι θα γίνει που του υποσχεθήκαμε να βάλουμε ταπετσαρία στο δωμάτιο. Λόγο, με το λόγο, η γιαγιά, ξέρετε, είναι φλύαρη και μου λήει: «Σύρε Νάστενκα στην κρεβατοκάμαρά

μου και φέρε τον αριθμητήρα». Εγώ πετάχτηκα αμέσως και δεν ξέρω γιατί, είχα γίνει κατακόκκινη και ξέχασα πως καθόμωνα καρφισωμένη δεν το θυμήθηκα να ξεκαρφισώσω κρυφά την παραμάνα, να μην το δει ο νοικάρης- πετάχτηκα έτσι που η πολυθρόνα της γιαγιάς πήρε δρόμο. Μόλις είδα πως τώρα πια ο νοικάρης τα 'μαθε όλα, για μένα, κοκκίνισα, έμεινα και που ήμουνα σα να ρίζωσα στο πάτωμα και ξαφνικά έβαλα τα κλάματα. Ο νοικάρης, μόλις είδε, πως τον ντρέπομαι, είπε χαίρετε κι έφυγε αμέσως! Από τότε, κι ύστερα, μόλις άκουγα θόρυβο στο πρόδωμα, κοκάληνα. Να, σκέφτομαι, έρχεται ο νοικάρης. Και κρυφά, για κάθε ενδεχόμενο, έβγαζα την παραμάνα. Όμως, δεν ήταν αυτός. Δεν ερχότανε. Πέρασανε δυο βδομάδες όπου ο νοικάρης στέλνει τη Θέκλια να μας πει, πως έχει πολλή γαλλικά βιβλία κι είναι όλα του καλά βιβλία,

ώστε μπορούμε να τα διαβάσουμε μήπως θέλει, λοιπόν, η γιαγιά να της τα διαβάζω εγώ για να περάσει ευχάριστα την ώρα της; Η γιαγιά δέχτηκε μ' ευγνωμοσύνη μόνο που ρώταγε όλη την ώρα αν ήταν ηθικά τα βιβλία γιατί αν τα βιβλία είναι ανήθικα, τότε Νάστενκα, με κανέναν τρόπο δεν πρέπει να τα διαβάσεις, γιατί θα μάθεις ντο κακό. Και τι θα μάθω γιαγιά; Τι γράφουν αυτά τα βιβλία; Α, μου λέει, περιγράφουν πως οι νέοι παρασέρνουν τις ευγενικές κοπέλες κι ακόμα πώς με το πρόσημα πως τάχα θα τις παντρευτούν, τις παίρνουν απ' το πατρικό τους σπίτι, πώς τις παρατάνε ύστερα τις δυστυχισμένες τις κοπέλες στους πέντε δρόμους και χάνονται με τον πιο αξιοδάκρυτο τρόπο. Τι βιβλίο, λέει, μας έστειλε; Όλο μυθιστορήματα του Γουώλτερ Σκοτ, γιαγιά. «Του Γουώλτερ Σκοτ μυθιστορήματα! Σαν κάποιο λάκκο να 'χει η φάβα! Κοίτα, μην έχει βαλμένο μέσα

κανένα ραβασάκι;» Όχι, της λέω, γιαγιά, δεν έχει ραβασάκι. «Μα, πού κοιτάς, κοίτα μέσα στο δέσιμο, οι απατεώνες!» Όχι, γιαγιά, και κάτω απ' το δέσιμο δεν έχει τίποτα. «Χμ, πάει καλά, λοιπόν!» Αρχίσαμε, λοιπόν, να διαβάζουμε τον Γουώλτερ Σκοτ και σε κάνα μήνα διαβάσαμε σχεδόν τα μισά. Ύστερα, μας έστειλε κι άλλα κι άλλα ακόμα, μας έστειλε και Πούσκιν, έτσι που στο τέλος δεν μπορούσα να κάνω δίχως βιβλία, κι έπαψα να σκέφτομαι πώς να τα καταφέρω να παντρευτώ τον Κινέζο πρίγκιπα. Έτσι είχαν τα πράγματα, όταν μια φορά μου 'τυχε να συναντήσω το νοικάρη μας στη σκάλα. Μ' είχε στείλει η γιαγιά, δε θυμάμαι γιατί. Αυτός σταμάτησε, εγώ κοκκίνισα, κοκκίνισε και κείνος γέλασε, ωστόσο, με χαιρέτησε και είπε: «Λοιπόν, τα διαβάσατε τα βιβλία;» Εγώ του απάντησα: «Τα διάβασα». «Τι σας άρεσε, λοιπόν, περισσότερο;» μου λέει. Κι εγώ του λέω; «Ο Ιβανόνς

κι ο Πούσκιν μ' άρεσαν περισσότερο απ' όλα» Κείνη τη φορά δεν είπαμε τίποτ' άλλο. Σε μια βδομάδα πάλι τρακαριστήκαμε στη σκάλα. Αυτή τη φορά δε μ' είχε στείλει η γιαγιά, είχα γω κάποιο δουλειά δική μου. ήταν δύο περασμένες κι ο νοικάρης, τέτοια ώρα γύριζε σπίτι. «Χαίρετε!», μου λέει. Κι εγώ του λέω: «Χαίρετε!». «Δε μου λήτε», μου λέει, «δε βαριέστε να κάθεστε όλη μέρα μαζί με τη γιαγιά;» «Ακούστε», μου λέει «θέλετε να 'ρθείτε μαζί μου στο θέατρο;» Στο θέατρο; Και η γιαγιά; «Μα, μπορείτε», λέει, «να της το σκάσετε κρυφά...» Όχι, του λέω, δε θέλω να την ξεγελιάσω τη γιαγιά. Αντίο σας! «Χαίρετε», μου λέει και δεν είπα τίποτ' άλλο. Μόνο τ' απόγευμα ήρθε κάτω να μας δει έκατσε, κουβέντιαζε πολλήν ώρα με τη γιαγιά, τη ρώτησε αν βγαίνει καθόλου απ' το σπίτι, αν είχε γνωστούς και ξάφνου λέει: «Ψέρετε, πήρα σήμερα ένα θεωρείο για την όπερα παίζουν τον "Κουρέα της

Σεβίλλης" κάτι γνωστοί μου θέλανε να πάνε, ύστερα μετάνιωσαν κι έτσι μου 'μεινε το εισιτήριο».

«Τον Κουρέα της Σεβίλλης», φώναξε η γιαγιά, «είναι κείνος ο ίδιος ο κουρέας που παίζανε τα παλιά τα χρόνια;»

«Ναι», λέει. «ο ίδιος κουρέας είναι» και μου 'ριξε μια ματιά. «Μα βέβαια», λέει, η γιαγιά, «αυτό έλειπε να μην τον ξέρω! «Μήπως θα θέλατε, λοιπόν, να 'ρθείτε σήμερα;

Είπε ο νοικάρης. Ας πάμε, λοιπόν, λέει η γιαγιά, γιατί να μην πάμε; «Η καυμένη η Νάστενκα, δεν έχει πάει ποτέ της σε θέατρο». Θεέ μου, τι χαρά! Ετοιμαστήκαμε

αμέσως, βάλαμε τα καλά μας και ξεκινήσαμε. Δε θα κάτσω να σας ιστορήσω την εντύπωσή μου από τον «Κουρέα της Σεβίλλης», μόνο που όλο εκείνο το βράδυ ο νοικάρης μας με κοίταζε τόσο όμορφα και τόσο όμορφα μου μίλαγε... Καταλαβαίνετε, βέβαια, τη χαρά μου! Έπεσα να κοιμηθώ τόσο περήφανη, τόσο χαρούμενη, τόσο δυνατά χτύπαγε η καρδιά μου, που μ' έπιασε πυρετός κι όλη τη νύχτα παραμίλαγα κι έλεγα για τον «Κουρέα της Σεβίλλης».

Νόμιζα πως ύστερ' απ' αυτό θ' αρχίσει να μας έρχεται όλο και συχνότερα- έπεσα έξω όμως. Έπαψε σχεδόν, εντελώς. Καμιά φορά το μήνα, το πολύ,

πέρναγε, θυμάμαι και τότε πάλι μόνο για να μας καλέσει στο θέατρο. Πήγαμε κάνα δυο φορές ακόμα. Μόνο που τώρα πια δεν έμενα καθόλου ευχαριστημένη απ' όλη αυτά. Έβλεπα πως με ληυπάται μονάχα, επειδή μ' είχε έτσι καταστρέψει η γιαγιά- αυτό μονάχα ένιωθε και τίποτε άλλο. Τράβηξε έτσι αυτή η κατάσταση, παρατράβηξε και δεν ήξερα πια τι μου γινόταν. Τέλος, κατάντησα ν' αδυνατίσω και σχεδόν αρρώστησα. Τώρα αμέσως φτάνω στο τέλος. Πριν ένα χρόνο ακριβώς, Μάνς ήταν, έρχεται ο νοικάρης και λέει στη γιαγιά, πως τις κανόνισε εδώ πέρα και τις τελείωσε όλες τις υποθέσεις του και πρέπει να ξαναφύγει για ένα χρόνο στη Μόσχα. Τι να κάνω; Το γύρισα από δω, το γύρισα από κει, ληυπόμουνα και πόναγα και τελικά το πήρα απόφαση. Αύριο ήταν να φύγει, κι εγώ τ' αποφάσισα, πως θα τα τελειώσω όλα απόψε το βράδυ, όταν η γιαγιά θα πάει να κοιμηθεί. Έτσι κι έγινε. Έδεσα σ' ένα μπογαλάκι ό,τι είχα από φορέματα, όσα ασπρόρουχα μου χρειαζόντουσαν και με το μπογαλάκι στο χέρι, μισοπεθαμένη-μισοζωντανή, πήγα στο μεσοπάτωμα του νοικάρη μας. Νομίζω, πως έκανα μια ολόκληρη ώρα ν' ανέβω τη σκάλα. Κι όταν άνοιξα την πόρτα του, αυτός έβγαλε μια κραυγή, βλήποντάς με. Νόμισε πως είμαι φάντασμα και ρίχτηκε να μου

δώσει νερό, γιατί μόλις στεκόμουν στα πόδια μου. Όταν συνήρθα, άφησα το μπογαλάκι μου στο κρεβάτι του, έκατσα δίπλα, σκέπασα το πρόσωπο με τα χέρια μου κι άρχισα να κλαίω σα βρύση. Φαίνεται, πως αυτός τα κατάλαβε όλα αμέσως και στεκότανε μπροστά μου χλωμός και με κοίταζε τόσο θλιμμένα, που η καρδιά μου ράγισε. «Ακούστε», άρχισε να μου λέει, «ακούστε Νάστενκα, δεν μπορώ να κάνω τίποτα. Είμαι φτωχός. Προς το παρόν δεν έχω τίποτα, ούτε μια θέση της προκοπής πώς θα ζήσουμε, λοιπόν, κι αν ακόμα σας παντρευόμουν;» Κουβεντιάσαμε πολλή ώρα, εγώ όμως τελικά δεν ήξερα πια τι μου γινότανε και είπα, πως δεν μπορώ να ζήσω στις γιαγιάς, πως θα της το σκάσω και θα φύγω, πως δε θέλω να με καρφισώνουν με μια παραμάνη και πως ό,τι και να μου 'λεγε, εγώ θα πήγαινα μαζί του στη Μόσχα, γιατί δεν μπορώ να ζήσω δίχως αυτόν. Κι η ντροπή, κι η αγάπη κι η περηφάνια, όλα αυτά μαζί, με κάνανε και μίλησα έτσι και σχεδόν με ρίγη πυρετού έπεσα στο κρεβάτι. Φοβόμουν τόσο πολύ, πως θα μου αρνηθεί! Αυτό, έκατσε μερικά λεπτά χωρίς να πει τίποτα, ύστερα σηκώθηκε, με πλησίασε και με πήρε απ' το χέρι. «Ακούστε, καλή μου, γλυκιά μου Νάστενκα!» άρχισε κι αυτός δακρυσμένος, «ακούστε. Σας ορκίζομαι, πως αν ποτέ βρεθώ σε θέση να παντρευτώ, τότε το δίχως άλλο, θα 'στε σεις η ευτυχία μου σας βεβαιώνω, πως τώρα πια, μόνο κοντά σας θα μπορώ να είμαι ευτυχισμένος. Ακούστε: Πάω στη Μόσχα και θα μείνω εκεί έναν χρόνο ακριβώς. Ελπίζω να ταχτοποιήσω τις υποθέσεις μου. Όταν γυρίσω, κι αν δε θα 'χετε πάψει να μ' αγαπάτε, σας τα' ορκίζομαι, πως θα ζήσουμε ευτυχισμένοι. Τώρα, όμως είναι αδύνατο, δεν μπορώ, δεν έχω το δικαίωμα να σας υποσχεθώ τίποτα. Το ξαναλέω, όμως, κι αν δε γίνει αυτό σ' ένα χρόνο, κάποτε θα γίνει, να 'στε σίγουρη στην περίπτωση βέβαια που δε θα προτιμήσετε κανέναν άλλον, γιατί δεν μπορώ και δε θέλω να αναλάβετε καμιά υποχρέωση απέναντί μου». Αυτό μου είπε και την άλλη μέρα έφυγε. Συμφωνήσαμε να μην πούμε λέξη στη γιαγιά για όλη' αυτά. Έτσι το θέλησε. Να, λοιπόν, σαν να μου φαίνεται πως τελείωσε όλη η ιστορία μου. Πέρασε ένας χρόνος ακριβώς. Έχει γυρίσει, είναι τρεις ολόκληρες μέρες εδώ και...και...

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Και τι έγινε;!

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Δεν ήρθε ακόμα να τον δω!

-απάντησε η Νάστενκα, σα να 'κανε μια τρομερή προσπάθεια.-

Μήτε φωνή, μήτε ακρόαση...

-Εδώ σταμάτησε, έμεινε για λίγο σιωπηλή, χαμήλωσε το κεφαλάκι της και ξαφνικά, σκεπάζοντας το πρόσωπο με τα χέρια, θάληκε να κλαίει με πλυγμούς, τόσο, που η καρδιά μου ράγισε.-

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Νάστενκα! Νάστενκα! Για το Θεό, μην κλαίτε! Πού ξέρετε; Μπορεί να μην ήρθε ακόμα.

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Εδώ είναι, εδώ είναι! Εδώ! Είναι εδώ, το ξέρω. Συμφωνήσαμε, τότε ακόμα, κείνο το βράδυ πριν φύγει: Όταν τα 'χαμε πει πια όλα όσα διηγήθηκα και μείναμε σύμφωνοι, βγήκαμε εδώ να κάνουμε περίπατο, σ' αυτήν εδώ την προκουαία. Η ώρα ήταν δέκα καθόμαστε σ' αυτό εδώ το παγκάκι εγώ δεν έκλαιγα πια, ένιωθα τόσο γλυκά να τον ακούω να μου μιλάει... Είπε πως μόλις γυρίσει θα 'ρθει να μας δει κι αν δεν αλληλάξω μέχρι τότε γνώμη, θα τα πούμε όλα στη γιαγιά. Τώρα γύρισε, το ξέρω, μα δεν έρχεται, δεν έρχεται!

-Και ξέσπασε ξανά σε κλάματα.-

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Θεέ μου! Μα δεν υπάρχει λοιπόν, τρόπος να σας βοηθήσω; Πέστε μου, Νάστενκα, δε θα μπορούσα

να πάω να τον δω εγώ;

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Είναι ποτέ δυνατό κάτι τέτοιο;

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Όχι, φυσικά όχι! Να τι λέω: Γράψτε του ένα γράμμα.

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Όχι, αυτό είναι αδύνατο, αυτό δε γίνεται!

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Γιατί δε γίνεται; Τι θα πει δε γίνεται; Δεν καταλάβατε τι γράμμα εννοούσα, Νάστενκα! Δεν είναι τα ίδια όλα τα γράμματα και... Αχ, Νάστενκα, έτσι είναι, ακριβώς όπως σας το λέω! Εμπιστευτείτε με! Δε θα κάτσω να σας δώσω κακές συμβουλές. Όλη' αυτά μπορούμε να τα κανονίσουμε. Εσείς η ίδια κάνετε το πρώτο βήμα- γιατί λοιπόν, τώρα να μη...

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Δε γίνεται, δε γίνεται! Θα 'ναι σα να του φορτώνομαι...

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Αχ, τι αφέλεια, καλούλα μου Νάστενκα! Έχετε άδικο, πιστέψτε με, έχετε άδικο. Καταλάβετε το επιτέλους, είναι δικαίωμά σας, μια και σεις το υποσχεθήκατε. Εξάλλου, απ' όλα όσα μου 'πατε, το βλέπω, πως είναι άνθρωπος με πολύ τακτ, πως σας φέρθηκε πολύ καλή. Φέρθηκε αριστούργημα. Φέρθηκε σαν κύριος. Είπε, πως δε θα παντρευτεί καμιά άλλη, εκτός από σας, αν παντρευτεί ποτέ του· εσάς όμως σας άφησε εντελώς

ελευθέρη να του πείτε όχι και τώρ' ακόμα. Μια κι έχουνε έτσι τα πράματα, μπορείτε να κάνετε το πρώτο βήμα, έχετε το δικαίωμα, βρίσκεστε σε πλεονεκτική θέση απέναντί του αν θέλετε, λόγου χάρη, να τον απαηλιάξετε, να πούμε, απ' το λόγο που σας έχει δώσει...

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Ακούστε, εσείς, πώς θα του γράφατε;

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Τι πράμα;

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Μα το γράμμα που ήθετε.

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Να, πώς θα του 'γραφα: «Ευγενέστατε κύριε»...

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Είναι απαραίτητο, το δίχως άλλο, αυτό το ευγενέστατε κύριε;

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Απαραίτητο! Αν κι εδώ που τα λέμε, γιατί όχι; Νομίζω...

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Καλά, καλά, παρακάτω!

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: «Ευγενέστατε Κύριε! Με συγχωρείτε, που...». Ή μάλλον, όχι, δε χρειάζονται συγγώμες! Εδώ το ίδιο το γεγονός τα δικαιώνει όλα γράψτε του απλά: «Σας γράφω. Συγχωρέστε μου την

ανυπομονησία μου ένα χρόνο όμως ήμουν ευτυχισμένη, ελπίζοντας είναι τάχα δικό μου το φταιξιμο, που τώρα, δεν μπορώ να υποφέρω μήτε μια μέρα αμφιβολίας; Τώρα, που έχετε κιόλας γυρίσει, μπορεί οι διαθέσεις σας να έχουν αλλιάξει. Τότε, αυτό το γράμμα, θα σας πει, πως δεν έχω παράπονο και δε σας κατηγορώ. Δε σας κατηγορώ, που δεν μπορώ να εξουσιάσω την καρδιά σας. Τι να γίνει, αυτή είναι η μοίρα μου! Είστε ευγενικός άνθρωπος. Δε θα χαμογελάσετε, μήτε θα φουρκιστείτε με το ανυπόμονο γράμμα μου. Θυμηθείτε, πως το γράφει μια φτωχή κοπέλα, πως η κοπέλα αυτή είναι μόνη, πως δεν έχει κανέναν να της μάθει, τι να κάνει, μήτε να τη συμβουλήσει και πως αυτή δεν ήξερε ποτέ να βάζει χαλινάρι στην καρδιά της. Να με συγχωρείτε όμως, που στην ψυχή μου, έστω και για μια στιγμή, φώλιασε η αμφιβολία. Δεν είστε ικανός να διανοηθείτε καν να πικράνετε εκείνη, που τόσο σας αγαπούσε και σας αγαπάει».

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Ναι, ναι!

Είναι ακριβώς όπως το σκεφτόμουν! Ω, κάνετε να καθούν οι αμφιβολίες μου, σας έστειλε ο ίδιος ο Θεός! Σας ευχαριστώ, σας υπερευχαριστώ!

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Γιατί; Επειδή μ' έστειλε ο Θεός;

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Έστω και γι' αυτό.

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Αχ, Νάστενκα, είναι μερικές φορές που ευχαριστούμε μερικούς ανθρώπους, μόνο και μόνο επειδή ζούνε μαζί μας. Εγώ σας ευχαριστώ που έτυχε και σας συνάντησα, σας ευχαριστώ, που θα σας θυμάμαι σ' όλη μου τη ζωή!

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Ελάτε, φτάνει, φτάνει! Και τώρα, να τι ήλω, ακούστε: Τότε είχαμε συμφωνήσει, πως μόλις θα 'ρθει, θα με ειδοποιήσει, αφήνοντας ένα γράμμα σ' ένα μέρος, σε κάτι γνωστούς μου- είναι καλοί και απλοί άνθρωποι, δεν ξέρουν τίποτ' απ' όλη αυτά κι αν δεν μπορέσει να μου γράψει γράμμα, επειδή δε μπορείς να τα πεις όλα σ' ένα γράμμα, τότε αυτός, την ίδια μέρα που θα γυρίσει, θα 'ναι στις δέκα ακριβώς εδώ, όπου και συμφωνήσαμε

να συναντηθούμε. Το ότι έφτασε, το ξέρω μα να που είναι τρίτη μέρα και δεν έχω μήτε γράμμα, μήτε φάνηκε ο ίδιος. Μου είναι αδύνατο να φύγω απ' τη γιαγιά το πρωί. Δώστε το γράμμα μου σεις ο ίδιος σε κείνους τους καλούς ανθρώπους που σας είπα: Εκείνοι θα το στείλουν κι αν θα υπάρξει απάντηση, τότε θα μου τη φέρετε το βράδυ στις δέκα η ώρα.

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Όμως το γράμμα, το γράμμα! Γιατί πρέπει πρώτ' απ' όλα να γράψουμε το γράμμα, ώστε λοιπόν, μεθαύριο πια θα γίνουν όλη' αυτά.

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Το γράμμα... το γράμμα... μα...»

-Ώφνου ένιωσα μες στο χέρι μου ένα γράμμα που φαίνεται, πως το 'χε γράψει προ πολλού κι ήταν καθ' όλα έτοιμο και σφραγισμένο.-

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Και τώρα γεια σας! Να το γράμμα, να κι η διεύθυνση, όπου θα το πάτε. Χαίρετε! Γεια σας! Ως αύριο!...

-Μου έσφιξε δυνατά και τα δυο μου χέρια, κούνησε το κεφάλι και έστριψε σαν βέλος στο στενό δρομάκι.-

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Ως αύριο!

3^H NYXTA

-Η Νάστενκα ήρθε μίαν ολόκληρη ώρα πριν από μένα. Στην αρχή γέλαγε με όλη, με την κάθε λέξη που 'ήλεγα, έβαζε τα γέλια. Έκανα ν' ανοίξω την κουβέντα και σώπασα.-

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Ξέρετε, γιατί είμαι τόσο χαρούμενη; Ξέρετε γιατί χαίρομαι τόσο που σας βλέπω; Που σας αγαπάω τόσο σήμερα;

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Γιατί;

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Σας αγαπώ, επειδή δε μ' ερωτητήκατε. Αν ήταν άλλος στη θέση σας, σίγουρα θα 'χε αρχίσει να μ' ενοχλεί, να μη μ' αφήνει σ' ησυχία, θα 'ρχιζε τα αχ και βαχ, θ' αρρώσταινε, εσείς όμως, είστε τόσο καλός!

*-Είπε και μου 'σφιξε τόσο δυνατά το χέρι, που, παραλίγο, να ξεφωνίσω.
Αυτή γέλασε.-*

Θεέ μου! Τι υπέροχος φίλος που είστε! Το δίχως άλλο, ο Θεός σας έχει στείλει! Όχι, πείτε μου, τι θα γινόμουν αν δεν είχα τώρα εσάς; Τι άψογος που είστε! Τι όμορφα που μ' αγαπάτε! Όταν θα παντρευτώ, θα 'μαστε πολύ

στενοί φίλοι, περισσότεροι κι απ' αδέρφια. Θα σας αγαπάω σχεδόν σαν και κείνον...

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Βρίσκεστε σε παραλήρημα. Δειλιάζετε νομίζετε, πως δε θα 'ρθει.

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Απ' το Θεό να το βρείτε! Αν ήμουνα λιγότερο ευτυχισμένη, σίγουρα θα 'βαζα τα κλάματα με την απιστία σας και τις φοβέρες σας. Για να ήέω την αλήθεια, με κάνατε και σκέφτηκα κάτι, που πρέπει να κάτσω και να το καλοξετάσω θα τ' αφήσω όμως γι' αργότερα. Τώρα σας ομολογώ, πως έχετε δίκιο. Ναι! Σα να μην ξέρω καλὰ- καλὰ, τι μου γίνεται είμαι ολόκληρη μια αναμονή και τα νιώθω όλα κάπως υπερβολικά ανάλαφρα. Όμως, φτάνει πια, ασ πάψουμε να μιλάμε για αισθήματα!

-Κείνη τη στιγμή ακούστηκαν βήματα και μες στο σκοτάδι φάνηκε ένας διαβάτης, που 'ρχοταν καταπάνω μας. Αρχίσαμε να τρέμουμε κι οι δυο μας η Νάστενκα, παραλίγο να ξεφωνίσει. Εγώ άφησα το χέρι της κι έκανα μια κίνηση, σάμπως να 'θελα να ξεμακρύνω. Είχαμε όμως γελαστεί. Δεν ήταν αυτός.-

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Ακούω βήματα. Έρχεται.

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Δεν ήταν αυτός.

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Τι φοβάστε; Γιατί αφήσατε το χέρι μου; Τι σημαίνει δηλαδή; Θα τον προυπανθήσουμε μαζί. Θέλω να το δείτε πόσο αγαπιόμαστε.

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Πόσο αγαπιόμαστε!... Ακούστε, Νάστενκα! Ξέρετε πόσο υπέφερα όλη τη μέρα;

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Όχι, τι συνέβαινε; Θέλω να μου τα πείτε όλη, γρήγορα! Γιατί σωπαίνετε τόσο ώρα!

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Και πρώτα- πρώτα, Νάστενκα, όταν τελείωσα κι έκανα όλα όσα μου είπατε, έδωσα το γράμμα, πέρασα απ' τους καλούς σας ανθρώπους, ύστερα... ύστερα πήγα σπίτι έπεσα να κοιμηθώ.

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Αυτό ήταν όλο;

-Μ' έκοψε η Νάστενκα κι έβαλε τα γέλια.-

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Ναι, σχεδόν αυτό είναι όλο. Ξύπνησα μίαν ώρα πριν απ' το ραντεβού μας, ήμουν όμως σα να μην είχα κοιμηθεί καθόλου. Δεν ξέρω τι είχα πάθει. Ερχόμουν για να σας τα διηγηθώ όλη' αυτά, ήες κι ο χρόνος για μένα είχε σταματήσει, ήες και μια μόνο αίσθηση, ένα μόνο συναίσθημα, έπρεπε να μείνει μέσα μου για πάντα απ' αυτόν τον χρόνο, ήες και η μια στιγμή έπρεπε να συνεχιστεί μίαν ολόκληρη αιωνιότητα και σάμπως όλη

η ζωή να 'χε σταματήσει για μένα... Όταν ξύπνησα, μου φαινόταν σάμπως ένα μουσικό μοτίβο, από παλιά γνωστό, ξαναρχότανε τώρα στη μνήμη μου. Μου φαινόταν, πως σ' όλη μου τη ζωή λαχταρούσε να βγει απ' την ψυχή μου και μόνο τώρα...

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Αχ, Θεέ μου, Θεέ μου!

-Μ' έκοψε η Νάστενκα.-

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Τι σημαίνουν, λοιπόν, όλη αυτά; Δεν καταλαβαίνω λέξη.

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Αχ, Νάστενκα! Ήθελα κατά κάποιο τρόπο να σας μεταδώσω αυτή την παράξενη εντύπωση...

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Φτάνει, σταματήστε, φτάνει! Ακούστε, άρχισε να μου λέει, σα να μου κατοφάνεται κιόλας λιγάκι, που δε με ερωτευτήκατε. Άντε, τώρα, ύστερ' απ' αυτό, να ξεψαχνίσεις την ψυχή του ανθρώπου! Κι ωστόσο, κύριε ακατάδεχτε, δε μπορείτε να μη με παϊνέσετε, που είμαι τόσο απονήρευτη. Κάθουμαι και σας τα λέω όλα, όλα σας τα λέω, ό,τι ανοησία κι αν μου περάσει απ' το κεφάλι.

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Άκουσε!

Χτυπάνε έντεκα.

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Ναι, έντεκα είναι.

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Αστείο πράγμα, μα την αλήθεια, πώς το φανταστήκαμε ποτέ, πως θα μπορούσε να 'ρθει. Και καταφέρατε να με ξεγελάσετε και μένα και να με παρασύρετε, Νάστενκα, έτσι που έχασα το λογαριασμό μου στις ώρες... Για σκεφτείτε το αληθινά: Ζήτημα είναι αν πρόφτασε να πάρει το γράμμα ως υποθέσουμε, πως δε μπορεί να 'ρθει, ως υποθέσουμε, πως θέλει να σας απαντήσει, ώστε λοιπόν, το γράμμα του δε θα 'ρθει νωρίτερα από αύριο. Εγώ, μόλις χαράξει αύριο θα πάω να το πάρω και θα σας ειδοποιήσω αμέσως. Υποθέστε, τέλος, χιλιάδες πιθανότητες: Ας πούμε, λόγου χάρη, πως δεν ήτανε σπίτι όταν ήρθε το γράμμα και μπορεί και μέχρι τώρα, που μιλάμε, να μην το 'χει διαβάσει, ψέματα; Γιατί, όλα μπορούν να συμβούν.

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Ναι, ναι! Δεν το 'χα σκεφτεί. Φυσικά, όλα μπορούν να συμβούν. Να, τι να κάνετε, να πάτε αύριο, όσο το δυνατό νωρίτερα κι αν πάρετε τίποτα να με

ειδοποιήσετε αμέσως. Ξέρετε, που μένω, έτσι δεν είναι;

-Την κοίταξα στα μάτια, ναι, σωστά το 'χα μαντέψει: Έκλαιγε.-

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Α, μα τι πράγματα είναι αυτά! Αχ! Τι παιδί που είστε! Τι παιδιάστικα καμώματα, αλήθεια! Ελάτε τώρα, φτάνει!

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Εσάς σκέφτομαι, είστε τόσο καλός που θα 'πρεπε να 'μωνα από πέτρα για να μη νιώσω... Ξέρετε, τι σκέψη μου πέρασε τώρα μόλις απ' το μυαλό; Έκανα μια σύγκριση ανάμεσα σε σας τους δυο. Γιατί να μην ήταν εκείνος εσείς; Γιατί να μην είναι σαν και σας; Είναι χειρότερος από σας κι ως τον αγαπάω περισσότερο από σας.

-Εγώ δεν απάντησα τίποτα. Η Νάστενκα φαινόταν να περιμένει κάτι να πω.-

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Βέβαια, μπορεί να μην τον καταλαβαίνω ακόμα εντελώς, να μην τον ξέρω ακόμα καλά. Ξέρετε, σα να τον φοβόμουν πάντα λιγάκι ήταν πάντα τόσο σοβαρός, τόσο, πώς να το πω; Περήφανος. Βέβαια, ξέρω πως έτσι φαίνεται μονάχα, ξέρω πως η καρδιά

του είναι πιο τρυφερή κι απ' την δική μου... Θυμάμαι, πώς με κοίταζε τότε, όταν, θυμάστε, πήγα στην κάμαρά του με το μπογαλάκι παρ' όλη αυτά, όμως, σα να του 'χω πολύ σεβασμό, ψέματα;

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Όχι Νάστενκα, όχι, αυτό σημαίνει, πως τον αγαπάτε περισσότερο απ' το καθετί στον κόσμο, σημαίνει πως τον αγαπάτε πολύ περισσότερο κι απ' τον εαυτό σας.

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Ναι, μάλλον έτσι θα 'ναι, ξέρετε, όμως, τι σκέψη μου πέρασε τώρα μόλις απ' το μυαλό; Μόνο που τώρα δε θα μιλήσω γι' αυτόν, μα έτσι γίνηκε: Από καιρό τώρα τα 'χω σκεφτεί όλη αυτά. Ακούστε, γιατί δεν είμαστε όλοι μας σαν αδέρφια με αδέρφια; Γιατί να κρύβεις κάτι απ' τον άλλον και δεν του ανοίγεις την καρδιά σου; Γιατί να μην πεις τώρα, αμέσως, ανοιχτά αυτά που νιώθεις, αν θα ξέρεις, πως κάποιος θα βρεθεί ν' ακούσει τα λόγια σου; Κι όμως, ο καθένας μοιάζει σάμπως να 'ναι πιο σκληρός απ' ό,τι είναι πραγματικά κι όλοι, ήες και φοβούνται, μήπως προσβάλλουν τα αισθήματά τους, αν τα

φανερώσουν πολύ γρήγορα...

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Αχ, Νάστενκα, μεγάλη αλήθεια, αυτά που λίετε όμως, αυτό συμβαίνει για πολλούς και διάφορες αιτίες.

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Όχι, όχι. Να, εσείς λόγου χάρη, δεν είστε σαν τους άλλους! Δεν ξέρω, αλήθεια, πώς να σας το πω αυτό που νιώθω μου φαίνεται, όμως πώς να, εσείς λόγου χάρη..., έστω και τώρα... μου φαίνεται πως κάτι θυσιάζετε για χάρη μου. Να με συγχωρείτε που σας τα λίσω όλ' αυτά: Είμαι, το ξέρετε, απονήρευτη κοπέλα λίγα πράγματα έχω δει σ' αυτόν τον κόσμο και πιστέψτε με, δεν ξέρω να μιλήω, ήθελα μονάχα να σας πω, πως νιώθω μεγάλη ευγνωμοσύνη, πως κι εγώ επίσης τα αισθάνομαι όλ' αυτά...Ω, ο Θεός να σας ανταμείψει και να γίνετε ευτυχισμένος γι' αυτό που κάνετε! Να, θυμάστε;

Που κάσate τότε και μου είπατε για τον ονειροπόλο σας, είναι όλα ψέματα, δηλαδή, θέλω να πω, δεν έχουν καμία σχέση με σας. Βρίσκεστε στην ανάρρωση, εσείς σας βεβαιώνω, είσαστε ολότελα διαφορετικός άνθρωπος, απ' ότι περιγράψατε μόνος σας τον εαυτό σας. Αν τύχει ποτέ κι αγαπήσετε, ο Θεός να σας κάνει να ευτυχίσετε μαζί της. Σ' εκείνη δεν της εύχομαι τίποτα, γιατί θα 'ναι ευτυχισμένη μαζί σας. Το ξέρω, είμαι κι εγώ γυναίκα και πρέπει να με πιστέψετε, αφού σας το λίσω...

-Σώπασε και μου 'σφιξε δυνατά το χέρι.-

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Ναι, φαίνεται, πως δε θα 'ρθει σήμερα! Είναι αργά!

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Θα 'ρθει αύριο.

4^Η ΜΕΡΑ ^{ΚΑΙ} 4^Η ΝΥΧΤΑ

5^Η ΝΥΧΤΑ

Χτες, σαν χωρίζαμε, τα σύννεφα άρχισαν και σκεπάζανε τον ουρανό κι έπεφτε ομίχλη. Για τη Νάσενκα, η μέρα αυτή είναι φωτεινή και ηλιόλουστη και μήτε ένα συννεφάκι δε θα σκιάσει την ευτυχία τα.

Έκανα να μπω στο σοκάκι της, ντράπηκα όμως και γύρισα χωρίς να κοιτάξω τα παράθυρά της, γύρισα κι έφυγα, ενώ είχα φτάσει δυο βήματα απ' το σπίτι της. Τι υγρός, μελαγχολικός καιρός! Αν ήταν καλοκαιριά, θα τριγύριζα και πέρα όλη νύχτα...

Όμως ως αύριο, ως αύριο! Αύριο η Νάσενκα θα μου τα ιστορήσει όλα. Όμως, εδώ που τα λέμε, δε μπορούσε να γίνει διαφορετικά. Είναι κιόχλας μαζί οι δυο τους...

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Νάστενκα!

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Λοιπόν! Λοιπόν!
Τι στέκεστε, κάντε γρήγορα!
Λοιπόν, πού είναι το γράμμα;
Φέρατε το γράμμα;

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Όχι, δεν έχω
γράμμα, μα πώς, δεν ήρθε
ακόμα;

*-Αυτή χλόμιασε τρομερά και πολλή
ώρα με κοιτάζε ασάλευτα. Της
είχα γκρεμίσει την τελευταία της
ελπίδα.-*

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Ε, ας πάει στο
καλό του, λοιπόν!
Μια και με παράτησε έτσι.

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Ελάτε τώρα,
ελάτε!

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Μην πάτε να με
παρηγορήσετε,

-έλεγε αυτή κλαίγοντας,-

μη μου μιλάτε γι' αυτόν,
μη μου πείτε, πως θα 'ρθει,
πως δε με παράτησε τόσο
άσπλαχνα, τόσο απάνθρωπα,
όπως το 'χει κάνει κιόλας.
Γιατί; Τι του 'φταιξα; Είναι
ποτέ δυνατό να τον πείραξε
τίποτα απ' όσα έλεγα σ'
εκείνο το γράμμα, κείνο το
κακορίζικο γράμμα;... Ας
μου απαντούσε τουλάχιστον,
πως δε του χρειάζομαι, πως
με διώχνει αυτός, όμως, ούτε
μιας αράδα δε μου 'στειλε,
τρεις ολόκληρες μέρες τώρα!
Σα θυμηθώ, πως πήγα
μόνη μου, να τον βρω, πως
ταπεινώθηκα μπροστά του,
τον πίστεψα για μια στάλα
αγάπη...Κι ύστερ' απ' όλη

αυτά! Ακούστε, δεν είναι
έτσι! Δεν μπορεί να είναι
έτσι είναι αφύσικο! Ή εγώ,
ή εσείς, κάποιο λάθος θα
'χουμε κάνει μπορεί να μην
το πήρε το γράμμα, ψέματα;
Μπορεί να μην ξέρει ακόμα,
πως του 'στειλα γράμμα.
Πώς είναι δυνατό, κρίνετε
μόνος σας, πέστε μου, για
το Θεό, εξηγήστε μου- δε
μπορώ να το καταλάβω
αυτό, δεν το χωράει ο νους
μου- πώς είναι δυνατό να
φερθεί κανείς τόσο βάρβαρα,
τόσο σκληρά, όπως φέρθηκε
αυτός! Ούτε μια λέξη! Μα, και
στον τελευταίο άνθρωπο του
κόσμου, δείχνουν καμιά φορά
μεγαλύτερη συμπόνια.
Μήπως άκουσε τίποτα, μήπως
του 'πε κανείς τίποτα για
μένα; Γύρισε και με ρώτησε,
ξεφωνίζοντας. Τι ήλτε, πέστε
μου, τι ήλτε;

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Ακούστε, Νάστενκα, θα πάω αύριο να τον δω
εκ μέρους σας.

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Λοιπόν.

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Θα τον ρωτήσω για όλα, θα κάτω να του τα
ιστορήσω όλα.

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Λοιπόν, λοιπόν!

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Εσείς, γράψτε του ένα γράμμα. Μη ήλτε όχι,
Νάστενκα, μη ήλτε όχι! Θα τον αναγκάσω να σεβαστεί τη
χειρονομία σας, θα τα μάθει όλα, κι αν...

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Όχι, φίλε μου, όχι. Φτάνει πια! Ούτε λέξη, πια, ούτε
μια λέξη δε θα δει από μένα, ούτε μιαν αράδα- φτάνει! Δεν τον
ξέρω, δεν τον αγαπάω πια, εγώ... Θα τον ξε...χά...σω...

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Ησυχάστε, ησυχάστε! Καθίστε εδώ, Νάστενκα.

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Ναι, ησυχάσα. Φτάνει! Δεν είναι τίποτα! Είναι
δάκρυα μονάχα και θα στεγνώσουν! Τι βάζετε με το νου
σας; Πως θα πάω να χαθώ, πως θα πάω να πνιγώ; Ακούστε.
Πέστε μου: Εσείς στη θέση μου, το ίδιο θα κάνατε; Δε θα την
παράταγα εκείνη που ήρθε μοναχή της να σας βρει, δε θα
της ρίχνατε κατάμουτρα τον αδιάντροπο σαρκασμό σας, δε θα
ειρωνευόσασταν την αδύνατη, ανόητη καρδιά της; Εσείς θα τη
ηυπόσασταν; Θα φανταζόσασταν, πως είχε μείνει μόνη, πως δεν
ήξερε να φυλαχτεί, πως δεν ήξερε να συγκρατήσει την αγάπη
της για σας, πως είναι αθώα, πως επιτέλους, δεν έφταιξε σε
τίποτα...πως δεν έκανε τίποτα. Ω, Θεέ μου, Θεέ μου!

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Νάστενκα! Νάστενκα! με κατασπαράζετε! Μου
φαρμακώνετε την καρδιά, με σκοτώνετε, Νάστενκα! Δεν μπορώ
να σωπάσω! Πρέπει επιτέλους, να μιλήσω, να εκφράσω όλη
αυτά που πλημμύρισαν την καρδιά μου...

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Τι πάθατε;

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Ακούστε! Ακούστε με, Νάστενκα! Όλα όσα
θα πω τώρα, όλα είναι παραλογοισμοί, όλα απραγματοποίητα,
όλα ανοησίες! Το ξέρω πως αυτό δε μπορεί ποτέ να γίνει, μα δε
μπορώ, πιστέψτε με, δε μπορώ να σωπάσω. Στ' όνομα εκείνου,
για τον οποίον τώρα υποφέρετε, σας ικετεύω προκαταβολικά,
συγχωρέστε με!

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Μα, τι συμβαίνει, λοιπόν, τι;

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Το ξέρω, πως δεν μπορεί ποτέ να γίνει, κι όμως,
σας αγαπώ, Νάστενκα! Να, τι συμβαίνει! Ε, τώρα, τα είπα όλα!
Τώρα θα δείτε, αν μπορείτε να μιλάτε μαζί μου, όπως μου
μιλάγατε μόλις πριν από λίγο, αν μπορείτε, τέλος, να κάτσετε και

ν' ακούσετε αυτά που θα σας πω...

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Μα, γιατί, λοιπόν; Τι συμβαίνει; Και τι σημασία έχει; Από καιρό το ήξερα πως μ' αγαπάτε, μόνο που μου φαινόταν διαρκώς πως μ' αγαπάτε, μόνον πως μ' αγαπάτε έτσι απλώς, πώς να το πω... Αχ, Θεέ μου, Θεέ μου!...

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Στην αρχή το πράγμα ήταν εύκολο, Νάστενκα. Τώρα, όμως, τώρα... είμαι το ίδιο σαν και σας, τότε που πήγατε και τον βρήκατε, με το μπογαλάκι. Χειρότερα κι από σας, Νάστενκα, γιατί εκείνος, τότε, δεν αγαπούσε κανέναν, ενώ εσείς αγαπάτε.

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Τι κάθεστε τώρα και λήτε! Μα την αλήθεια, αρχίζω να μη σας καταλαβαίνω καθόλου. Όμως, ακούστε, για ποιο λόγο όλη αυτά, δηλαδή, θέλω να πω, όχι για ποιο λόγο, μα γιατί μου τα λήτε κι έτσι άξαφνα... Θεέ μου! Λέω ανοησίες! Όμως, εσείς...

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Τι να γίνει, Νάστενκα, πέστε μου, τι να κάνω; Είμαι ένοχος, εκμεταλλεύτηκα τη φιλία σας... Μα, όχι, τι λέω, όχι δε φταίω εγώ, Νάστενκα εγώ τα' ακούω, το νιώθω, επειδή μου το λήει η καρδιά μου, πως έχω δίκιο, επειδή δεν μπορώ μα κανέναν τρόπο να σας πικράνω, με τίποτα δεν μπορώ να σας προσβάλλω! Ήμουν φίλος σας ε, λοιπόν, είμαι και τώρα φίλος σας δεν πρόδωσα τίποτα. Να, βλέπετε, τα δάκρυά μου που αρχίσανε και τρέχουν, Νάστενκα; Ας τρέχουνε, λοιπόν, ας τρέχουν- δε βλάφτουν κανέναν. Θα στεγνώσουν, Νάστενκα...

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Μα, καθίστε, λοιπόν, καθίστε, ωχ, Θεέ μου!...

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Όχι, Νάστενκα, δε θα κάτσω δεν μπορώ πια να βρισκομαι εδώ, δεν μπορείτε πια να με βλέπετε θα τα πω όλη και θα φύγω. Θέλω μονάχα να σας πω, πως δε θα μαθαίνατε ποτέ σας, πως σας αγαπώ. Θα κράταγα το μυστικό μου. Δε θα σας βασάνιζα, τώρα, σε μια τέτοια στιγμή, με τον εγωισμό μου. Όχι! Όμως, δεν μπόρεσα πια να

τα' αντέξω άλλο εσείς η ίδια ανοίξατε κουβέντα γι' αυτό το ζήτημα, εσείς φταίτε, εγώ δε φταίω καθόλου. Δεν μπορείτε να με διώξετε από κοντά σας...

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Μα, όχι, όχι, δε θα σας διώξω, όχι!

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Δε με διώχνετε; Όχι!.. Γιατί, ξέρετε ήμουν έτοιμος να το βάλω πρώτος εγώ στα πόδια και να φύγω από κοντά σας. Θα το κάνω, μην ανησυχείτε, θα φύγω, μόνο που πρώτα θα τα πω όλη. Νάστενκα, να ξέρατε πόση είναι η αγάπη που σας έχω! Κι ένιωσα τόσο πίκρα, που δεν μπορώ να σας βοηθήσω μ' αυτήν την αγάπη... που η καρδιά μου έγινε κομμάτια και... και δεν μπορούσα πια να σωπάσω, έπρεπε να μιλήσω! Νάστενκα, έπρεπε να μιλήσω!

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Ναι, ναι! Μιλήστε μου, έτσι θέλω να μου μιλήτε! Ίσως σας φαίνεται παράξενο, που σας μιλήω έτσι, όμως... μιλήστε! Αργότερα θα σας εξηγήσω! Θα σας τα πω όλη!

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Με λυπάστε, Νάστενκα απλώς νιώθετε οίχτο για μένα, καλή μου,

γλυκιά μου φίλη! όταν καθόσατε και κλαίγατε, εγώ σκεφτόμουν μέσα μου ,αχ, αφήστε με να σας πω τι σκέφτηκα!, σκεφτόμουν πως ε, μα, φυσικά, αυτό δε μπορεί να γίνει, Νάστενκα, σκεφτόμουν, πως εσείς... σκεφτόμουν, πως ίσως εσείς, κατά κάποιον τρόπο... να, πώς να το πω, για μια εντελώς ξένη προς εμάς αιτία, δεν τον αγαπάτε πια. Τότε- αυτό το είχα σκεφτεί κι από χτες κι από προχτές, Νάστενκα- τότε εγώ... εγώ θα τα κατάφερνα να μ' αγαπήσετε αφού μου το είπατε, εσείς η ίδια μου το λέγατε, Νάστενκα, πως μ' έχετε κιόχλα σχεδόν εντελώς αγαπήσει. Λοιπόν, τι άλλο! Ακούστε, λοιπόν, γλυκιά μου φίλη- γιατί, παρ' όλη αυτά, είσατε φίλη μου- εγώ δεν είμαι φυσικά κάνας σπουδαίος άνθρωπος, είμαι φτωχός, εντελώς ασήμαντος, όμως, δεν πρόκειται τώρα γι' αυτό, όλο και τα καταφέρνω να λέω άλλα των άλλων, είναι που τα 'χω σαστίσει Νάστενκα, θέλω μόνο να σας πω, πως θα σας αγαπούσα τόσο πολύ, μα τόσο πολύ, που κι αν ακόμα τον αγαπούσατε, κι αν ακόμα εξακολουθούσατε να τον

αγαπάτε εκείνον, που δεν ξέρω και πάλι, δε θα το παίρνατε ποτέ σας είδηση πως η αγάπη μου σας είναι, κατά κάποιο τρόπο βάρος. Θ' ακούγατε μονάχα, θα νιώθατε μονάχα κάθε στιγμή πως δίπλα σας χτυπάει μια ευγνωμοσύνη, μια εύγνωμη καρδιά, μια ζεστή καρδιά, μια καρδιά, που για χάρη σας...Ω! Νάστενκα, Νάστενκα, τι μου κάνετε!...

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Μα, μην κλαίτε, λοιπόν, δε θέλω να κλαίτε, πάμε, σκωθείτε, ελάτε μαζί μου, μα μην κλαίτε, λοιπόν, μην κλαίτε, ελάτε τώρα, πάμε, μπορεί κάτι να σας πω... Μια και με παράτησε τώρα πια, μια και με ξέχασε, μ' όλο που τον αγαπώ ακόμα, (δε θέλω να σας πω ψέματα)...όμως, ακούστε, απαντήστε μου. Αν λόγου χάρη, γινόταν και σας αγαπούσα, δηλαδή, θέλω να πω, αν μονάχα... Ωχ, φίλε μου, φίλε μου! μου είναι αφόρητη η σκέψη, πως σας πρόσβαλα τότε, πως κορόιδεψα την αγάπη σας, όταν σας έλεγα μπράβο, που δεν μ' ερωτητήκατε! Ω. Θεέ μου! μα, πώς λοιπόν, δεν το πρόβλεψα αυτό, πώς δεν το πρόβλεψα αυτό, πώς έγινε και στάθηκα τόσο ανόητη, μα... λοιπόν, το πήρα απόφαση, θα σας τα πω όλα...

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Ακούστε, Νάστενκα, ξέρετε κάτι; Θα φύγω από κοντά σας, αυτό θα κάνω! Δεν είναι πράγματα αυτά να σας βασανίζω έτσι. Να που έχετε τώρα τύψεις

επειδή με ειρωνευτήκατε κι εγώ δε θέλω, ναι, δεν το θέλω να 'χετε τώρα, εκτός απ' τη δική σας πίκρα... φυσικά, ομολογώ, πως εγώ φταίω, Νάστενκα, όμως αντί σας!

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Σταθείτε, ακούστε με πρώτα: Μπορείτε να περιμένετε;

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Τι να περιμένω, πώς;

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Τον αγαπώ όμως αυτό θα περάσει, πρέπει να περάσει θα περάσει, το νιώθω... Ποιος ξέρει, μπορεί σήμερα κιόχλας, να τελειώσει, γιατί εγώ τον μισώ, γιατί με κορόιδεψε, ενώ εσείς κλαίγατε εδώ πέρα μαζί μου, γιατί εσείς δε θα μ' αποδιώχνατε, όπως αυτός, γιατί σεις μ' αγαπάτε, ενώ αυτός, δε μ' αγαπάει, γιατί επιτέλους κι εγώ σας αγαπώ, ναι σας αγαπώ! Σας αγαπώ, όπως μ' αγαπάτε και σεις αφού και πριν από λίγο σας το είπα η ίδια, τ' ακούσατε με τα αυτιά σας- σας αγαπάω, γιατί είστε καλύτερος απ' αυτόν, επειδή είστε πιο ευγενικός, επειδή, επειδή αυτός...

-κι άρχισε να κλαίει πικρά.-

Περιμένετε λίγο, περιμένετε να τώρα θα σταματήσω! Θέλω να σας πω... μη νομίζετε, πως αυτά τα δάκρυα- δεν είναι τίποτα, είναι από αδυναμία μονάχα, περιμένετε λίγο να μου

περάσει.

-Τελικά, πήρε κουράγιο κι άρχισε να λέει...-

Να, τι θέλω να σας πω, μη νομίζετε, πως είμαι τόσο επιπόλαιη, σα φτερό στον άνεμο, μη νομίζετε, πως μπορώ να ξεχάσω τόσο εύκολα, να απιστήσω... Έναν ολόκληρο χρόνο τον αγαπούσα και τα' ορκίζομαι στο Θεό, πως ποτέ, ποτέ μήτε στη σκέψη δε του έκανα απιστία. Αυτός το περιφρόνησε αυτό. Αυτός με κορόιδεψε- as πάει, λοιπόν, στο καλό του! Μα, ποιος ξέρει, καλή μου φίλε,- ποιος ξέρει, μπορεί κι όλη η αγάπη μου να μην ήταν παρά μια πλάνη, μια φαντασία, μπορεί ν' άρχισε μ' αταξίες, με μικροπράγματα, επειδή βρισκόμουνα κάτω απ' την επίβλεψη της γιαγιάς, ψέματα. Μπορεί να πρέπει ν' αγαπήσω άλλον, κι όχι αυτόν, όχι έναν τέτοιο άνθρωπο έναν άλλον, που θα με σπληχνίζεται και, και... όμως, as τ' αφήσουμε, as τ' αφήσουμε αυτά, ήθελα μόνο να σας πω... ήθελα να σας πω, πως αν, παρ' όλο που τον αγαπάω όχι, τον αγαπούσα, αν παρ' όλη' αυτά, εσείς μου πείτε... αν νιώθετε, πως η αγάπη σας είναι τόσο μεγάλη, που μπορεί να διώξει απ' την καρδιά μου την προηγούμενη... αν θελήσετε να με ληπνηθείτε, αν δε θελήσετε να μ' αφήσετε μονάχα

στα βάσανά μου, χωρίς παρηγοριά, χωρίς ελπίδα, αν θελήσετε να μ' αγαπάτε πάντα όπως μ' αγαπάτε τώρα, τότε σας ορκίζομαι, πως η ευγνωμοσύνη μου..., η αγάπη μου, θα είναι αντάξια της αγάπης σας... Θέλετε ύστερ' απ' αυτά, να πάρετε το χέρι μου;

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Νάστενκα! Νάστενκα! Ω, Νάστενκα!

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Ε, φτάνει, φτάνει! Ε, τώρα πια, δεν υπάρχει κανένας λόγος να κλαίτε! Ε, τώρα πια τα είπαμε όλα ψέματα; Έτσι; Να, λοιπόν, είσασε κι εσείς ευτυχισμένος κι εγώ το ίδιο, είμαι ευτυχισμένη, ας μην

ξαναπούμε, λοιπόν, ούτε λέξη για όλ' αυτά περιμένετε ληυπηθείτε με... Μιλήστε για κάτι άλλο- για όνομα του Θεού!

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Ναι, Νάστενκα, ναι! Δε θα ξαναπούμε τίποτα για όλ' αυτά, τώρα είμαι ευτυχισμένος, τώρα είμαι... Λοιπόν, Νάστενκα, λοιπόν, ας πούμε κάτι άλλο, γρήγορα, τώρ' αμέσως, ας αλληλάξουμε θέμα ναι, είμαι έτοιμος! Τώρα μένω μοναχός μου, Νάστενκα.

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Αύριο όμως...

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Ε, αυτό εννοείτε, είμαι ξέρετε φτωχός, χίλια διακόσια ρούβλια έχω όλα κι όλα, όμως, αυτό δε

μας πειράζει...

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Φυσικά, φυσικά, η γιαγιά έχει τη σύνταξή δε θα μας δίνει λοιπόν βάρος. Πρέπει να πάρουμε και τη γιαγιά μαζί μας.

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Και βέβαια, πρέπει να την πάρουμε τη γιαγιά... μόνο που η Ματρίονα...

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Αχ, ναι, έχετε και σεις μια Θεέλλα!

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Η Ματρίονα είναι καλή, ένα μόνο είναι το κουσούρι της: Δεν έχει φαντασία, Νάστενκα, απολύτως καμιά φαντασία όμως κι αυτό δεν πειράζει!

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Το ίδιο κάνουν μπορούν να μείνουν μαζί οι δυο τους μόνο να κουβαλήσετε αύριο στο σπίτι μας.

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Πώς αυτό; Στο σπίτι σας! Πάει καλά, είμαι έτοιμος...

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Ναι να 'ρθείτε νοικάρης μας. Στο σπίτι μας, έχουμε από πάνω ένα μεσοπάτωμα είναι άδειο είχαμε μια νοικάρισσα, μια γριούλλα από ευγενικό τζάκι, μας το ξενοίκιασε και η γιαγιά, το ξέρω, θέλει να βάλει ένα νέο εγώ της λέω: Και γιατί, λοιπόν, θέλεις να 'ναι νέος; Και κείνη μου λέει: Μα έτσι, εγώ γέρασα πια, μόνο μην τύχει και νομίσεις Νάστενκα, πως θέλω να στον προξενέψω για γαμπρό.

Όπου κι εγώ το κατάλαβα αμέσως, πως γι' αυτό τον θέλει ίσα- ίσα...

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Αχ, Νάστενκα!

-Και βάλουμε κι οι δυο μας τα γέλια.-

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Ε, φτάνει, λοιπόν, φτάνει. Και πού μένετε; Το ξέχασα.

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Κοντά στη γέφυρα- εκεί, στο σπίτι του Μπαράνικοβ.

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Είναι κείνο το μεγάλο σπίτι;

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Ναι, κείνο το μεγάλο σπίτι.

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Αχ, το ξέρω, όμορφο σπίτι είναι μόνο ξέρετε, να φύγετε από κει και να 'ρθείτε στο δικό μας, όσο πιο γρήγορα μπορείτε...

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Αύριο κióλλας, Νάστενκα, αύριο κióλλας, θα κουβαλήσω χρωστάω κάτι λίγα για το νοίκι, όμως αυτό δεν πειράζει... Σε λίγες μέρες θα πάρω το μισθό μου...

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Και ξέρετε κάτι; Εγώ μπορεί ν' αρχίσω να παραδίνω μαθήματα θα μάθω πρώτα καλά τα γαλλικά και θα κάνω μαθήματα...

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Περιήρημα, λοιπόν... κι εμένα σε λίγο θα μου δώσουν εφάπαξ, ένα δώρο, Νάστενκα...

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Ωραία. Απ' αύριο τότε θα 'στε νοικάρης μου.

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Ναι, και θα πάμε ν' ακούσουμε τον «Κουρέα της Σεβίλλης», γιατί τώρα όπου να 'ναι θα τον ξαναπαίξουν.

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Ναι, θα πάμε, όχι, καλύτερα να μην ακούσουμε τον «Κουρέα», μα κάτι άλλο...

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Πάει καλά, όπως θέλετε, κάτι άλλο φυσικά, αυτό είναι καλύτερο, δεν το σκέφτηκα, πως...

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Καιρός πια, καιρός να πηγαίνω σπίτι νομίζω, πως είναι πολύ αργά, φτάνουν πια αυτά τα παιδιάστικα καμώματα!

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Ναι, Νάστενκα, μόνο που τώρα πια δε θα με πάρει ο ύπνος δε θα πάω σπίτι.

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Κι εμένα, μου φαίνεται, πως δε θα με πάρει ο ύπνος μόνο να με συνοδέψετε...

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Και βέβαια!

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Τώρα, όμως, το δίχως άλλο, θα φτάσουμε ως το σπίτι μου.

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Το δίχως άλλο, το δίχως άλλο...

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Λόγω τιμής; γιατί θα πρέπει κάποτε να γυρίσω σπίτι!

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Λόγω τιμής.

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Πάμε, λοιπόν!

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Πάμε.

Κοιτάξτε τον ουρανό, Νάστενκα, κοιτάξτε! Αύριο θα 'ναι μια υπέροχη μέρα τι γαλιάζιος ουρανό, τι φεγγάρι!... Κοιτάξτε να, κείνο το κίτρινο σύννεφο το κρύβει τώρα, κοιτάξτε, κοιτάξτε!

Όχι, πέρασε και πάει. Μα, κοιτάξτε, λοιπόν, κοιτάξτε. Είμαι τόσο ευτυχισμένος, όπως τότε που ονειρεύτηκα εκείνη. Εκείνη που τόσο είχα αγαπήσει στα παράφορα ονειροπολήματά μου, σ' εκείνον τον κήπο το μελαγχολικό με τα χορταριασμένα δρομάκια, όπου τόσο συχνά περπατήσαμε οι δυο μας, σ' εκείνον τον κήπο που αγαπιόμασταν τόσο καιρό και τόσο τρυφερά, κι εκείνο το παράξενο, το γερασμένο σπίτι των προπάππων όπου έζησε εκείνη τόσο μοναχικά και θλιμμένα, με το γέρο το βλοσυρό της σύζυγο, τον πάντα σιωπηλό. Τι βάσανα, τι τρόμο. Πόσο αθώα και αγνή στάθηκε η αγάπη μας!!

-Η Νάστενκα, όμως, δεν κοιτάζε το σύννεφο, στεκόταν σιωπηλή, σα να 'χε μαρμαρώσει;-

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Κι ήταν εκείνη που συνάντησα μακριά απ' την πατρίδα. Κάτω από έναν ξένο ουρανό, ζεστό ουρανό.

Σε μια υπέροχη αιώνια πολιτεία. Στη λάμψη μιας χοροεσπερίδας. Μέσα στους ήχους της μουσικής, σ' ένα παλάτσο. Το δίχως άλλο σε παλάτσο, που 'χε πνιγεί σε μια θάλασσα φώτα, σ' εκείνο το μπαλκόνι που το 'χαν πνίξει οι μυρτιές και τα ρόδα, μ' αναγνώρισε, έβγαλε τη μάσκα της και ψιθυρίζοντας είμαι ελεύθερη άρχισε να τρέμει, να κλαίει με ηλυγμούς και ρίχτηκε στην αγκαλιά μου.

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Νάστενκα, ποιος είναι αυτός Νάστενκα;

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Αυτός είναι!

ΑΝΤΡΑΣ: Νάστενκα! Νάστενκα!... Εσύ είσαι!

6^Η ΜΕΡΑ

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Ω, συγχωρέστε με, συγχωρέστε με. Σας γέλασα και σας και τον εαυτό μου. ήταν ένα όνειρο, μια φαντασία. Έκλαψα και ράγιζε η καρδιά μου για σας σήμερα συγχωρέστε, συγχωρέστε με! Μην με κατηγορήσετε, γιατί σε τίποτα δεν έχω αλλιάξει απέναντί σας είπα πως θα σας αγαπήσω και τώρα σας αγαπάω, κάτι παραπάνω από αγάπη νιώθω για σας. Το ξέρω πως υποφέρετε και πονάτε. Σας πρόσβαλα, όμως εσείς το ξέρετε- όποιος αγαπάει, γρήγορα ξεχνάει τις προσβολές. Και σεις μ' αγαπάτε! Σας ευχαριστώ! Ναι! Σας ευχαριστώ γι' αυτήν την αγάπη. Γιατί έχει χαραχτεί στη μνήμη μου αυτή η αγάπη σαν γλυκό όνειρο που το θυμάσαι πολύ καιρό σαν ξυπνήσεις. Αν με συγχωρέσετε, τότε η

θύμησή μου για σας θα υψωθεί σε μια αιώνια ευγνωμοσύνη, που δε θα σβήσει ποτέ απ' την ψυχή μου... Θα τη φιλάω αυτή τη θύμηση, θα της είμαι πιστή, δε θα την προδώσω, δε θα προδώσω την καρδιά μου η καρδιά μου αγαπάει για πάντα σαν τύχει ν' αγαπήσει. Ακόμα και χτες γύρισε τόσο γρήγορα σε κείνον που ανήκει αιώνια. Θα συναντηθούμε, θα 'ρθείτε να μας δείτε, θα είστε για πάντα φίλος μου, αδερφός μου... Κι όταν θα με δείτε, θα μου δώσετε το χέρι σας...ναι; Μ' αγαπάτε σαν και πρώτα; Ω, αγαπάτε με, μην αφήνετε γιατί εγώ σας αγαπώ τόσο πολύ αυτή τη στιγμή, γιατί είμαι άξια της αγάπης σας, γιατί θα φανώ άξια της αγάπης σας, αγαπημένε μου φίλε! Την άλλη βδομάδα παντρευόμαστε. Πύρισε ερωτευμένος, δε με ξέχασε ούτε στιγμή... Μην μου θυμώσετε, που σας έγραψα γι' αυτόν. Θέλω, όμως να 'ρθω να σας δω μαζί του θα τον αγαπήσετε, έτσι δεν είναι; Συγχωρέστε με, να θυμάστε και ν' αγαπάτε τη μικρή σας Νάστενκα.

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Μα να κρατήσω στη μνήμη μου την πίκρα μου; Ας είναι ξάστερος ο ουρανός σου. Ας είναι φωτεινό και ασυνέφιαστο το αγαπημένο σου χαμόγελο. Ας είσαι ευλογημένη για τη στιγμή της ευδαιμονίας και της ευτυχίας που έδωσες σε μian άλλη μοναχική ευγνώμονη καρδιά! Θεέ μου! Μια ολόκληρη στιγμή ευδαιμονίας. Μα είναι τάχα λίγο αυτό έστω και για όλη τη ζωή ενός ανθρώπου;

ΝΑΣΤΕΝΚΑ: Γιατί να μην είμαστε όλοι μας σαν αδέρφια με αδέρφια. Γιατί να κρύβεις κάτι απ' τον άλλον και δεν του ανοίγεις την καρδιά σου, Γιατί να μην πείς τώρα αμέσως ανοιχτά αυτά που νιώθεις, αν θα ξέρεις πως κάποιος θα βρεθεί ν' ακούσει τα λόγια σου. Κι όμως ο καθένας μοιάζει σάμπως να 'ναι πιο σκληρός απ' ότι είναι πραγματικά κι όλοι ης και φοβούνται μήπως προσβάλουν τα αισθήματά τους αν τα φανερώσουν πολύ γρήγορα.

ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ: Μεγάλη αλήθεια αυτά που λίτε Νάστενκα, αληιά αυτό συμβαίνει γα πολλιές και διάφορες αιτίες

(Φράση από το έργο)

Ονειροπόλος είναι αυτός που επιδιώκει πράγματα ακατόρθωτα, που δε λαμβάνει υπόψιν του την πραγματικότητα και δε δεσμεύεται απ' αυτήν. Μια καλοκαιριάτικη λευκή νύχτα ο Ονειροπόλος συναντάει τη Νάστενκα. Μαζί δραπετεύουν από την πεζή αυτή πραγματικότητα που τους περιβάλλει, σ' έναν κόσμο παραμυθένιο που θα τους εξασφαλίσει τουλάχιστον μία αληθινή στιγμή ευτυχίας.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΑΤΑΛΕΙΦΟΣ

Αλέκος Αναστασίου

Βιογραφικό

Γεννήθηκε στην Αθήνα. Σπούδασε ηλεκτρονικά και κινηματογράφο. Από το 1984 εργάζεται στον κινηματογράφο και την τηλεόραση. Ως διευθυντής φωτογραφίας έχει συνεργαστεί σε ταινίες μεγάλου και μικρού μήκους, σε τηλεοπτικές σειρές για τα κρατικά και ιδιωτικά κανάλια, καθώς και σε πολλές ενημερωτικές και ψυχαγωγικές εκπομπές και ντοκιμαντέρ.

Από το 1990 εργάζεται και στο θέατρο ως σχεδιαστής φωτισμών. Έχει συνεργαστεί σε 370 θεατρικές παραστάσεις που δόθηκαν σε θέατρα της Αθήνας, από κρατικές και ιδιωτικές σκηνές, και σε φεστιβάλ θεάτρου στην Ελλάδα και το εξωτερικό.

Μεταξύ άλλων, έχει συνεργαστεί με τους σκηνοθέτες: Μ. Βοηανάκη, Τ. Μπαντή, Γ. Λαζάνη, Μ. Κουγιουμτζή, Στ. Λιβαθινό, Ν. Μαστοράκη, Κ. Αρβανιτάκη, Β. Μυριανθόπουλο, Π. Φιλιππίδη, Θ. Αμπαζή, Στ. Τσακίρη, Γ. Κακλήα, Κ. Τσιάνο, Τ. Βουτέρη, Μ. Λυμπεροπούλου, Γ. Ιορδανίδη, Αθ. Καραγιαννοπούλου, Ε. Γκονζάλες, Κ. Κωνσταντόπουλο, Α. Βαγενά. Έχει «φωτίσει» και 80 περίπου παραστάσεις χορού.

Έχει βραβευτεί τέσσερις φορές με το βραβείο κοινού για το περιοδικό Αθηνόραμα.

Σταύρος Γασπαράτος

Βιογραφικό

Σπούδασε κλασική κιθάρα στο ωδείο «Μότσαρτ» και τζαζ αρμονία στο ωδείο «Φίλιππος Νάκας», όπως επίσης και μηχανολόγος μηχανικός, ενώ παράλληλα έκανε και σεμινάρια μηχανικού ήχου.

Από το 1995 δουλεύει σαν ενορχηστρωτής, μουσικός, μουσικός παραγωγός και μηχανικός ήχου. Το 1998 ίδρυσε με τον Α. Τσιλιφίδη το μουσικό σχήμα «Γύρω-γύρω» (κυκλοφόρησαν τρία άλμπουμ με συνεργασίες, όπως με τους Blaine L. Reininger, Νίκο Κυπουργό κ.ά.).

Από το 2000 συνθέτει μουσική για θεατρικές παραστάσεις, παραστάσεις χορού και κινηματογραφικές ταινίες, συνεργαζόμενος με πολλούς δημιουργούς και θεατρικές ομάδες (Βίκυ Γεωργιάδου – θέατρο Αμόρε, Χρήστος Λύγκας – Θεατρικός Οργανισμός «Πρώτες Ύλη», Νικαίτη Κοντούρη – θέατρο Ροές, Γιάννης Παρασκευόπουλος - Εθνικό Θέατρο/Πειραματική Σκηνή, Δημήτρης Λιγνάδης – θέατρο Ιλίσσια/Βοηανάκης, ομάδα amorph.org - Θέατρο Νέου Κόσμου, Dock11 Βερολίνο, Τάκης Τζαμαργιάς – θέατρο Πολιτεία, Θεοδωρής Αμπαζής - θέατρο Θησείο, Λίλη Μελέμε - Εθνικό Θέατρο/Πειραματική Σκηνή, Κατερίνα Ευαγγελιάτου – Αμφιθέατρο και Εθνικό Θέατρο, Στάθης Λιβαθινός - Φεστιβάλ Αθηνών, Βαγγέλης Θεοδωρόπουλος - Φεστιβάλ Αθηνών, Κωνσταντίνος Αρβανιτάκης – Εθνικό Θέατρο, Διαγόρας Χρονόπουλος - Θέατρο Τέχνης, Ash Bulayev – θέατρο Παλλήας, Ασπασία Κράλλη - Φεστιβάλ Αθηνών, Λευτέρης Βογιατζής - Θέατρο Οδού Κυκλάδων, Γ. Κακλήας – Επίδαυρος/Εθνικό Θέατρο κ.ά.), καθώς και για τον κινηματογράφο (Ένας λαμπερός ήλιος του Βασίλη Λουιέ, Οξυγόνο των Ρέππα – Παπαθανασίου, Utopia του Χ. Καρυπίδη και σε συνεργασία με τον Ν. Κυπουργό, Destroy all brains! του Δ. Εμμανουηλίδη).

Το 2008 κυκλοφορεί το προσωπικό του άλμπουμ Rehears-alls, μια συλλογή από μουσικές για θέατρο και χορό. Τα έτη 2006-2007 συμμετείχε στην ομάδα Amorph, στο ευρωπαϊκό πρόγραμμα "i-map", ένα διακλαδικό πρόγραμμα συνεργασίας τεσσάρων ευρωπαϊκών χωρών (Ελλάδα, Γερμανία, Ολλανδία, Βουλγαρία). Τον Ιούνιο του 2009 συνέθεσε τη μουσική για την multimedia εκδήλωση των εγκαινίων του Νέου Μουσείου της Ακρόπολης, σε σκηνοθεσία Αθηνάς Τσαγκάρη. Το Δεκέμβριο του 2009 του απονεμήθηκε ο «Έπαινος Νέου Δημιουργού» από την Ένωση Ελλήνων Θεατρικών και Μουσικών Κριτικών

Δημήτρης Καταλειφός

Βιογραφικό

Γεννήθηκε στην Αθήνα. Απόφοιτος της Δραματικής Σχολής του Πέλου Κατσέλη (1975).

Σημαντικότεροι ρόλοι στο θέατρο: Ρούπρεχτ (Σπασμένη στάμνα), Τσάσκι (Συμφωρά από το πολύ μυαλό), Ουίλλημ Λόμαν (Θάνατος του εμποράκου), Τροφίμωφ (Βυσινόκηπος), Σωκράτης (Νεφέλες), Λεν (Σωσμένος), Άλμπερτ (Μικρός Έγιοφ), Ντον (Αμερικάνικος βούβαλος), Γιάλμαρ (Αγριόπαπια), Φούερμπαχ (Εγώ, ο Φούερμπαχ), Μιστένγκ (Η υπόθεση της οδού Λουραίν), Ντελ (Το κρυπτογράφημα), Δον Ζουάν (Ο Δον Ζουάν έρχεται απ' τον πόλεμο - το οποίο και σκηνοθέτησε), Ρόμπερτ (Μια ζωή θέατρο), Χιου Ο' Ντόνελ (Ο ξεριζωμός - β' βραβείο ανδρικού ρόλου, περιοδικό Αθηνόραμα 2003), Αυτός, Σβεντλοβίντωφ, Κραπ (Τρία βήματα πριν), Παπούς (Ενα αθλιώτικο καλοκαίρι), Μπέρνι (Επανασύνδεση - το οποίο και σκηνοθέτησε), Ληρ (Βασιλιάς Ληρ), Ραίν (Μαυροπούλι), Τζέιμς Τάϋρον (Ταξίδι μιας μεγάλης μέρας μέσα στη νύχτα), Αφηγητής (Πρώτος έρωτας), Τζωρτζ (Ποιος φοβάται τη Βιρτζίνια Γουίλφ), Φος (Ρίττερ, Ντένε, Φος).

Τιμήθηκε με το α' έπαθλο «Αιμίλιος Βεάκης» για τη διετία 2002-2004 (Ο ξεριζωμός, Τρία βήματα πριν), με το β' βραβείο ανδρικού ρόλου για τον Ξεριζωμό (Χιου) και με το α' βραβείο ανδρικού ρόλου από το περιοδικό Αθηνόραμα, για τους Βρικόλακες (Πάστορας Μάντερς) και για τον Επιστάτη (Ντέιβιντ).

Σημαντικότερες εμφανίσεις στον κινηματογράφο: Πέτρινα χρόνια του Παντελή Βούλγαρη, Θεόφιλος του Λάκη Παπαστάθη (για το οποίο τιμήθηκε με το α' βραβείο ανδρικού ρόλου στο Φεστιβάλ Θεσσαλονίκης το 1987), Ιαγουάρος της Κατερίνας Ευαγγελιάκου, Καβάφης του Γ. Σμαραγδή, Όλα είναι δρόμος του Παντελή Βούλγαρη, Signs and Wonders του Jonathan Nossiter, Το καλοκαίρι της Άννας της Jeanine Merapeit, Νύφες του Παντελή Βούλγαρη, Αλεμάγια του Ηλία Γιαννακάκη, Ταξίδι στη Μυτιλήνη του Λάκη Παπαστάθη.

Σημαντικότερες εμφανίσεις στην τηλεόραση: Το μινόρε της αυγής του Φ. Μεσθεναίου, 10 της Πηγής Δημητρακοπούλου, όπου για την ερμηνεία του τιμήθηκε με το βραβείο α' ανδρικού ρόλου από την εφημερίδα Έθνος.

Εύα Μανιδάκη

Βιογραφικό

Η Εύα Μανιδάκη (γ. Αθήνα) σπούδασε Αρχιτεκτονική στην Ecole Speciale d'Architecture στο Παρίσι D'ESA και Θέατρο στην Ανωτάτη Σχολή Δραματικής Τέχνης του Θεάτρου Εμπρός στην Αθήνα.

Εργάζεται από το 1995 ως αρχιτέκτονας και σκηνογράφος, ενώ παράλληλα διδάσκει στην Αρχιτεκτονική Σχολή του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, στο Βόλο.

Από το 2007 αποτελεί ιδρυτικό μέλος του γραφείου Flux-office. Έχει εκπροσωπήσει την Ελλάδα:

-στην 8η Μπιενάλε νέων καλλιτεχνών στο Τορίνο (1997)

-6η Biennale Νέων Ελλήνων Αρχιτεκτόνων (2010)

-Obalme Gallery, Πιράν - Σλοβενία (2010) ως υποψήφια του βραβείου Piranesi 2010

-"Made in Greece" στο Harvard University, Graduate School of Design (2011)

-12η Prague Quadrennial of Performance Design and Space (2011), όπου και απέσπασε το Χρυσό Μετάλλιο Καλύτερου Αρχιτεκτονικού Έργου Θεατρικής Αρχιτεκτονικής ως μέρος της Ελληνικής Συμμετοχής.

Έχει σκηνογραφήσει θεατρικά έργα στο Εθνικό Θέατρο, στο ΚΘΒΕ, στο Θέατρο Τέχνης και σε ιδιωτικούς θιάσους.

Στάθης Μαντζώρος

Βιογραφικό

Γεννήθηκε στον Άγιο Δημήτριο Λιβαδειάς. Απόφοιτος της δραματικής σχολής του Θεάτρου Τέχνης «Κάρολος Κουν» (2002) και του Θεατρικού Εργαστηρίου Υποκριτικής του Στάθης Λιβαθινού. Παρακολούθησε σεμινάρια των: W.Muller (Θέατρο του Σώματος και Commedia dell Arte), Μ. Λυμπεροπούλου (Μέθοδος Complicité), Δ. Καταλειφού (Το θερμό και το ψυχρό ενός ρόλου), Λ. Κονιόρδου («Δεσμοί», Ο ρυθμός της αρχαίας τραγωδίας).

Συνεργάστηκε με το Θέατρο Τέχνης στις παραστάσεις Βούτσεκ του Μπύχνερ (σκην. Γ. Λαζάνη), Οιδίπους επί Κολωνών του Σοφοκλή (σκην. Μ. Κουγιουμτζή), Προορισμός του Μπένχαρτ (σκην. Μ. Λυμπεροπούλου, Ένα όνειρο (κατά το Όνειρο καλοκαιρινής νύχτας του Σαίξπηρ) (σκηνοθ. Ν. Μαστοράκης).

Με την Πειραματική Σκηνή του Εθνικού Θεάτρου συνεργάστηκε στις παραστάσεις: Το παλτό του Ν. Γκόγκολ (σκην. Ν. Τσούσοβα), Ορέστεια του Αισχύλου (σκην. Γ. Λαζάνη), Καλιφόρνια Ντρίμιν του Β. Κατσικονούρη (σκην. Τ. Τζαμαργιά), Τρία νεοελληνικά έργα σε πρώτη παρουσίαση - Versus (σκην. Δ. Τιμπίλης).

Άλλες δουλειές του στο θέατρο είναι: Τι γυρεύεις στον ύπνο σου πατέρα; του Δ. Τσακνή (σκην. Π. Παπαδόπουλου), Το νερό γνωρίζει (σκην. Δ. Καταλειφού, Λέσχη αυτοκτονίας (σκηνοθ. Κ. Ευαγγελιάτου), The Pride (σκηνοθ. Στ. Στάγκου). Στην τηλεόραση συμμετείχε στις σειρές: Έτσι ξαφνικά, Μαζί σου, Ιστορίες του αστυνομικού Μπέκα, 10, Αθηθινοί έρωτες, L.A.P.D.. Στον κινηματογράφο συμμετείχε στις ταινίες: Πέρα από τη λίμνη του Σ. Στασινού, Μαύρη Θάλασσα του Ν. Καλλιγάρου και σε άλλες μικρού μήκους ταινίες.

Δίδαξε αυτοσχεδιασμό στη δραματική σχολή του Νέου Ελληνικού Θεάτρου.

Λουκία Μιχαηλοπούλου

Βιογραφικό

Γεννήθηκε στην Αθήνα. Απόφοιτος της δραματικής σχολής του Θεάτρου Τέχνης. Έχει συνεργαστεί με το Θέατρο Τέχνης: Αριστοφάνη Πλούτος (σκην. Μ. Κουγιουμτζή), Ρ. Χάργουντ Προσωπική συμφωνία (σκην. Αθανασία Καραγιαννοπούλου), Μισός αιώνας Αριστοφάνης (σκην. Γ. Λαζάνης), Τζ. Κόνραντ Επιστροφή (σκην. Αθανασία Καραγιαννοπούλου), με τη Νέα Σκηνή του Λευτέρη Βογιατζή (Μοιλιέρου Σχολείο γυναικών, Γ. Διαλεγμένου Bella Venezia και Δ. Δημητριάδη Τόκος), με το Ανοιχτό Θέατρο του Γ. Μιχαηλίδη (Μ. Δούκα Μπλε μελαγχολία), με το Σύγχρονο Θέατρο (Σαίξπηρ Μάκβεθ, σκην. Γ. Κιμούλη), με το Εθνικό Θέατρο: Μαξιμ Γκόρκι Στο βυθό, Σοφοκλή Οιδίπους τύραννος - Οιδίπους επί Κολωνών (σκηνοθ. Ρούλα Πατεράκη), Γ. Μαυρισάκη Wolfgang (σκην. Κ. Ευαγγελιάτου), Γ. Ντελ Κορτέ Ο εφιάλτης της ευτυχίας (σκην. Γ. Χουβαρδά), Χ. Ίψεν Η κυρία από τη θάλασσα (σκην. Έρικ Στούμπε), με το Θέατρο Οδού Κεφαλληνίας: Λόρκα Το σπίτι της Μπερνάντα Άλμπα (σκην. Στάθης Λιβαθινού).

Το 2009 ερμήνευσε το μονόλογο Χρονικό διάστημα, βασισμένο σε ποιήματα της Κικής Δημουλά (σκην. Μ. Ξανθοπούλιδου).

Στον κινηματογράφο συμμετείχε στις ταινίες: Ώρες κοινής ησυχίας της Κ. Ευαγγελιάκου, Valse Sentimentale της Κ. Βούλγαρη, Ταξίδι στη Μυτιλήνη του Λ. Παπαστάθη.

Το 2007 έλαβε το Βραβείο Α΄ Γυναικείου Ρόλου στο Φεστιβάλ Θεσσαλονίκης και το 2011 το βραβείο Μελίνα Μερκούρη.

Μαρία Ξανθοπουλίδου

Βιογραφικό

Σπούδασε θεατρολογία στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και σκηνοθεσία κινηματογράφου στο New York College.

Έχει παρακολουθήσει σειρά σεμιναρίων στον Πανελλήνιο Επιστημονικό Σύλλογο Θεατρολόγων, στην Ε.Τ.Ε.Κ.Τ. και στο Διεθνές Ινστιτούτο Θεάτρου.

Έχει δουλέψει ως βοηθός του σκηνοθέτη Σταύρου Στάγκου στις παραστάσεις: Κρεβάτι ανάμεσα στις φακές του Allan Bennett (2008) στο Θέατρο Χώρα και στο The Pride του Alex Kay Campbell στη θεατρική σκηνή Αθηναΐς (2010).

Έχει σκηνοθετήσει τρεις ταινίες μικρού μήκους: Ευπειθώς αναφέρω, Σε Παρά-καλώ και Reality Saw, που παρουσιάστηκαν στο Πανόραμα Ευρωπαϊκού Κινηματογράφου στην Αθήνα.

Στο θέατρο έχει σκηνοθετήσει τις παραστάσεις: Ράφτης κυριών του Ζωρζ Φεϋντώ (2008) με τη θεατρική ομάδα «Σκηνοβάτες», το Χρονικό διάστημα, μια παράσταση βασισμένη σε ποίηση της Κικής Δημουλά, στο Θέατρο Τέχνης (2009), το δικό της θεατρικό έργο, Pet City, στο Θέατρο Σημείο (2010), το έργο του Neil Labute Medea Redux (2012) στο Θέατρο Πορεία και το έργο του Χουάν Μαγιόρκα Η χελώνα του Δαρβίνου, στο Θέατρο Βαφείο - Λάκης Καραλής (2012).

Κατερίνα Φωτιάδη

Βιογραφικό

Γεννήθηκε στον Πειραιά το 1979. Σπούδασε χορό στη σχολή «Ισιδώρα Ντάνκαν» και θέατρο στη σχολή του Κ. Καζάκου και στο Εργαστήρι Υποκριτικής και Σκηνοθεσίας του Εθνικού Θεάτρου.

Έχει συνεργαστεί με την Αγγελική Στελλιάτου και την ομάδα «Υψίλιον» στις χοροθεατρικές παραστάσεις: Λίγο πριν λίγο μετά στην Ελλάδα και στη Γερμανία (Frankfurt Kunstlerhaus Mousonturm), Κανίβαλοι (Θέατρο του Νέου Κόσμου) και με τη χορογράφο Τζένη Αργυρίου στο Lights on you. Έχει επιμεληθεί την κίνηση στις παραστάσεις: The Pride (σκην. Στ. Στάγκος), Σύννεφο με παντελόνια (σκην. Τάκης Τζαμαργιάς), Statues at Rest (ομάδα "Nommas"), Pet City (σκην. Μ. Ξανθοπουλίδου), Η χελώνα του Δαρβίνου (σκην. Μ. Ξανθοπουλίδου).

Σαν ηθοποιός έχει παίξει στις παραστάσεις: Παραμύθι χωρίς όνομα (σκην. Τ. Τζαμαργιάς, Εθνικό Θέατρο), Το ανείπωτο του Γ. Χειμωνά (σκην. Τ. Τζαμαργιάς, Φεστιβάλ Αθηνών), Μόνη με την Μέριλιν (σκην. Εστέρ Γκονζαλές), Οιδίπους 2+2 (σκην. Δ. Βέργαδος), Pet City (σκην. Μαρία Ξανθοπουλίδου), Οι ιστορίες του Δ. Χατζή (σκην. Άννα Κοκκίνου, Φεστιβάλ Αθηνών), Ο καλός άνθρωπος του Σε Τσουάν (σκην. Άγγελος Μέντης, Θέατρο Σφενδόνη), Προμηθέας Δεσμώτης (σκην. Κ. Καζάκος), California Dreaming (σκην. Τ. Τζαμαργιάς, Εθνικό Θέατρο).

Στον κινηματογράφο, έχει εμφανιστεί στις ταινίες Τρεις μέρες ευτυχίας του Δ. Αθανίτη και Το μόνον της ζωής μου ταξείδιον του Λ. Παπαστάθη. Διδάσκει κινησιολογία σε ηθοποιούς.

Στις αρχές του 2012 συν-σκηνοθέτησε και έπαιξε στην παράσταση Unemployed στο Ίδρυμα Κακογιάννη.

ΕΡΜΕΥΣΙΣ ΕΠΕ
Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΧΟΡΗΓΟΙ ΤΩΝ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΩΝ